

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETO XII, ST. 83 — CENA 10 DIN
KRANJ 23. OKTOBRA 1959

Plenum Okrajnega komiteja ZKS in Okrajnega odbora SZDL Doseženi uspehi v gospodarstvu so posledica uspešnega delovanja našega gospodarskega sistema

**Narodni dohodek povečan za 14,6 odstotkov - Dohodki prebivalstva
porasli za 20,6 odstotkov - 3239 novih stanovanj - Ljudje so premalo seznanjeni
z doseženimi uspehi**

Danes, 22. oktobra se je v Kranju sestel skupni plenum Okrajnega komiteja ZKS in Okrajnega odbora SZDL. Na dnevnem redu je bilo gospodarjenje v našem okraju. Glavni referat o ekonomskem razvoju v našem okraju in o neposrednih nalogah političnih organizacij je imel sekretar okrajnega komiteja ZKS za okraj Kranj, tovariš Franc Popit.

Plenumu je med drugim prisostvoval tudi organizacijski sekretar Glavnega odbora SZDL Slovenije Franc Kimovec-Ziga, državni sekretar za blagovni promet LR Slovenije Miran Košmelj ter sekretar Ljudske skupščine LR Slovenije dr. Miha Potočnik.

Namen plenuma, kot je bilo uvodoma rečeno, je bil, da se oceni politično razpoloženje prebivalstva z ozirom na velike, že dosežene rezultate; da se na osnovi dosežanih uspehov in izkušenj postavijo osnovne smernice za nadaljnjo gospodarsko in politično akcijo ter končno, da bi državljanje seznanili z dosežanimi uspehi in jih pripravili na izpolnitev petletnega načrta že v 1960. letu — se pravi leto pred postavljenim rokom.

Tovariš Popit je na začetku govora omenil letošnji izredni uspeh v kmetijski proizvodnji, kjer je bil presežena celo rekordna letina iz leta 1957 oziroma presežena predvidena proizvodnja petletnega načrta za leto 1961. Vse to je posledica velikih investicij, ki so bila zadnja leta vložena v kmetijstvo.

Govorec zatem o ostalih gospodarskih dejavnostih pa je dejal: »Tem velikim uspehom v kmetijstvu se pridružujejo na osnovi poročil o izvrševanju postavljenega načrta za prvo polletje tudi ugodni rezultati v ostalih panogah gospodarstva, posebno še v industriji. Podatki za naš okraj o gospodarjenju kažejo enako tendenco kot v vsej Jugoslaviji. Bruto produkt, na primer, ki je bil planiran, da se bo povečal za 8,5 odstotka, se je v resnici povečal, če očitno, za 9,5 odstotka, je bil presegel, če primerjamo prvo polletje letošnjega leta z lanskim, za 16,2 odstotka. Narodni dohodek, za katerega je bilo predvideno, da bo letos večji za 9,5 odstotka, je bil presegel, če primerjamo prvo polletje leta 1959 z istim obdobjem lani, za 14,6 odstotka.

V industriji so količinsko presegli postavljeni načrt v prvem polletju za 5,7 odstotka v primerjavi z 4,2 odstotka, kolikor je bilo planirano.

Izvoz industrijskih izdelkov, ki je bil predviden, da bo letos porasel za 22,6 odstotka, je bil izpolnjen v prvem polletju že za 53,8 %. Produktivnost v industriji je porasla, če ne upoštevamo nadur, za 5,7 %, plan pa je predvideval povečanje za 4,2 %. Zaposlenost se je povečala za 1,1 %, v industriji pa je bila za 0,8 % pod planom. Močno so porasli dohodki zaposlenih. V industriji je bil dosežen mesečni neto dohodek 19,318 din na vsakega zaposlenega. Najvišji — 25,779 din — je bil mesečni neto dohodek v črni metalurgiji. Prav tako so porasli dohodki zaposlenih v gradbeništvu, kjer je povprečni mesečni dohodek na enega zaposlenega 14,235 din, v prometu 18,829 din, v gospodarstvu 14,614 dinarjev itd. Povprečno so dohodki v industriji za 24,4 % večji kot so bili v vsem letu 1958.

Skupni dohodki prebivalstva so porasli za 20,6 %. Dohodki pa še vedno naraščajo, kar je razvidno iz naslednjega podatka:

V prvem polletju je bilo izplačano plač mesečno za 773,526 milijonov, v tretjem tromesečju pa že za 1,006,609,000 din mesečno. K temu dohodkom prebivalstva pa bo treba prišteti še dohodke iz kmetijstva.

Naše gospodarstvo, kot je zatem govornik povedal, je zajel na vseh področjih, posebno pa še industriji in kmetijstvu, ogromen razmah.

avtomobilov. Število radijskih naročnikov se je v teh letih povečalo od 16.300 na 25.757. Zelo važna je tudi stanovanjska izgradnja. Na področju šestih občin (Bled, Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trzin) je bilo lani in letos dograjenih 1483 novih stanovanj, nedograjenih pa je 1007. Novogradnje, ki se bodo začele v bruhodnjem letu bodo imele 749 stanovanj.

Franc Popit bere poročilo

novanj, kar pomeni skupno 3239 stanovanj.

Razen tega je letos namenjeno 313,407,000 dinarjev za investicije v trgovini, 322,769,000 za gostinstvo in turizem, 265,978,000 za obrtno dejavnost, 760,000,000 za komunalne objekte. Za kanalizacije in vodovode je bilo lani in letos porabljenih približno 540 milijonov, za ceste in mostove 110 in

za električno omrežje 210 milijonov dinarjev.

Zatem je sekretar v svojem poročilu povedal, da je bilo v zadnjih letih zgrajenih 5 novih sol, 2 pa sta bili v večjem obsegu adaptirani (Trzin, Kranj, Jesenice, Šk. Loka). Leta 1958 in 1959 je bilo zgrajenih 6 novih ambulant in zdravstveni dom v Kranju. V gradnji je še zdravstveni dom v Trzinu.

Na Bledu, v Trzinu, na Jesenicah, v Kranjski gori, Zireh in Kranju so v gradnji kopališča ali pa jih pripravljajo.

Razen navedenega je v gradnji še precej objektov družbenega standarda kot n. pr. pekarnice v Kranju, tržnice, mesarije, trgovine, skladišča na postaji v Kranju, dijaška domova v Kranju in na Jesenicah itd.

Tudi avtobusni promet se je v zadnjih letih močno razvil. Letos je bilo predvidenih za investicije v promet 63,500,000, že v prvem polletju pa je bilo porabljeno 119 milijonov 164.000 din.

Izdatki za zdravljenje, nadomestila za čas bolezni, oprema za dojenčke, pogrebne, otroški dodatki in pokojnine so se od 2580 milijonov dinarjev v letu 1956 dvignili lani na 3427 milijonov dinarjev.

»Ti konkretni rezultati pričajo,« je dejal tovariš Popit, »da ni naše govorjenje o socializmu samo splošna fraza, ampak da postaja socializem vsakdanja otipljiva stvarnost. Saj neposredni proizvajalec tudi v materialnem pogledu že lahko čuti, da živi v deželi, kjer so vsi napor usmerjeni v to, da bi delovni ljudje boljše in lepše živeli.

Našteta dejstva in še mnogo drugih večjih in manjših stvari, ki so bile napravljene: menze, topli obroki, otroški vrtci, pralnice, gospodinjski servisi, izboljšani higijenski pogoji dela itd., govorijo, da so na čelu prizadevanj stali (Nadajevanje na 3. strani)

Uganite, v katerem »velemestu« stoji stolpnice, ki jih vidite na sliki? Marsikdo bo presenečen, ko bo prebral, da so novi »nebotičniki« zrasli na Jesenicah. V novih poslopjih je precejšnje število prostic dobilo stanovanja, kljub temu pa bo še tudi v prihodnje na Jesenicah v ospredju stanovanjsko vprašanje

Živahna gradbena in komunalna dejavnost

Kranjska občina je z družbenim planom za leto 1959 predvidela zelo obsežna investicijska dela v vrednosti približno ene milijarde 300 milijonov dinarjev. Pri tem pa so nastale nekatere težave in ovire, ki jih lahko opredelimo v tri skupine: 1. zakasnela priprava načrtov, 2. pomanjkanje gradbenih kapacitet, in 3. pomanjkanje gradbenega materiala. Kljub temu pa so gradnje v veliki meri realizirane ali pa so v teku. Iz poročila za letošnje zbornice volivcev o izvajanju komunalnih del in investicij družbenega standarda v letu 1959 povzemamo nekaj podatkov za vidnejše gradnje.

Z gradnjo naselja Vodovodni žiše so pričeli lani in bo v letošnjem letu zaključena. Verjetno pa se bo ta del Strazišča vseljav že lani, preostalih 5 blokov po dokončanju in postopoma vseljujejo. Tu je treba zgraditi še servisni objekt in garaže. Zunanja ureditev (ceste, zunanja razsvetljava in zelene površine) bo predvidoma gotova že letos. Za celotno gradnjo na tem območju so doslej potrošili 384 milijonov 355 tisoč din. Skupno je zdaj za Vodovodnim stolpom 205 stanovanj. Trgovski lokal in otroško zavetišče bodo v kratkem dogradili.

Trije stanovanjski bloki v Stošičevi ulici bodo predvidoma vseljivi konec oktobra, novembra in decembra (vsak mesec po eden). Skupaj bo tu 50 stanovanj. Za celotno gradnjo bodo porabili približno 100 milijonov dinarjev.

Z gradnjo naselja »Sava« Straz-

gauih. Zdravstveni dom, ki so ga pričeli graditi že leta 1952, je bil letos za občinski praznik izročen svojemu namenu. Skupni stroški gradnje in ureditve okolice so bili 308,900,000 dinarjev.

Solo v Strazišču so izročili svojemu namenu 4. septembra letos. Manjka le še nekaj opreme za knjižnice, fizikalno dvorano in fotografsko delavnico. Zgraditi pa bo treba še telovadnico in kolesarnico, za kar bo potrebnih 50 milijonov dinarjev. Za gradnjo šole so doslej porabili 150 milijonov dinarjev.

Avgusta letos so pričeli z gradnjo šole na Planini, za katero upajo, da bo letos pod streho. Zaradi korigiranja načrtov so z gradnjo pričeli nekoliko kasneje, kot je bilo predvideno. — Sola bo imela tudi svojo telovadnico, ki bo služila tudi ostalim prebivalcem tega dela mesta.

Gradnja nove pekarnice v Kranju se je že pričela. Izvršena so že vsa zemeljska dela. Predvidevali so, da bo objekt do konca leta v surovem stanju dograjen. Za to pa zdaj ni izgledov, ker so projektanti zavlekli izdelavo načrtov. Za pekarno je naročena že vsa oprema. Del so jo že dobili, del pa jo bodo v prihodnjem letu.

104 kilometre ceste „Bratstva in enotnosti“ bodo izročili namenu na Dan republike

IV. gorenjska MDB »Pavle Mede« tretjič udarna

Na odseku avtomobilske ceste »Bratstva in enotnosti« so bile ob priložnosti praznovanja Dneva vstaje makedonskega naroda zaključne svečanosti ob dograditvi 20 kilometrov avtomobilske ceste. Na tem delu ceste je delalo 80 mladinskih delovnih brigad — 8170 mladink in mladincev, ki so skupaj izkopali 414.000 prostorninskih metrov zemlje, napravili 138.550 kvadratnih metrov asfaltnega cestišča, zgradili 53 propustov, 6 mostov, 3 nadvoze ter 492 prostorninskih metrov podpornih zidov. Avtomobilska cesta »Bratstva in enotnosti«, od Ljubljane do Djevdjelije, se ne bo končala letos. Izročen bo svojemu namenu le odsek Paradiž—Niš. Nova avtomobilska cesta »Bratstva in enotnosti« bo po dograditvi omogočila direktno, hitro zamenjavo proizvodov med različnimi področji. Na relaciji od Beograda do Djevdjelije

prevozi n. pr. po statističnih podatkih dnevno okoli 2200 ton blaga. Razlika v stroških transporta po sedanji slabi cesti in po moderni avtomobilski cesti je okoli 20 dinarjev po neto toni kilometra. Na relaciji Beograd—Djevdjelija (548 km) bo tako pri enaki količini prevoženega blaga znašal dnevni prihranek kar 10,960,000 dinarjev ali letno 4 milijarde dinarjev.

Na 84 kilometrih avtomobilske ceste od Paradiža do Niša je bilo in bo še treba izkopati, premestiti in vgraditi 1,616,000 prostorninskih metrov zemlje, napraviti 405,000 kvadratnih metrov betonskega in 225,000 kvadratnih metrov asfaltnega cestišča, zgraditi 220 propustov z odprtino do 5 metrov, 26 mostov, 27 nadvozev ter 16,000 prostorninskih metrov podpornih zidov.

Notranje brigadirsko življenje je izredno pestro in zanimivo. V

teh dneh so se na vsej trasi pričele priprave za III. festival graditeljev avtomobilske ceste Bratstva in enotnosti, ki bo v dneh od 24. do 25. oktobra v Leskovcu. V tej izmeni je na avtomobilski cesti tudi nekaj slovenskih brigad, ki dosegajo zadovoljive uspehe. Za tretjič udarne so bile proglašene: V. celjska »Borisa Vinterja«, IX. novomeška »Karla Kolmana-Maroka«, VII. mariborska »Mladi zadružniki«, IV. gorenjska »Pavle Mede«, ljubljansko-mariborska »Maksa Perca« in XVIII. ljubljanska »Ljuba Sercerja«. Ob tej priložnosti je bila tretjič specialno pohvaljena ljubljanska-mariborska MDB »Maksa Perca«.

Tako nas loči le še dober mesec, ko bo jugoslovanska mladina na Dan republike izročila namenu 104 kilometre nove avtomobilske ceste.

Spodbudne priprave na zimsko turistično sezono na Gorenjskem

Kaže, da lepi uspehi letošnje poletne turistične sezone niso uspavali zainteresiranih organov, temveč da so le-ti s podvojeno intenzivnostjo začeli razmišljati o tem, kako bi iz prostih gostinskih zmogljivosti izluščili kar največ koristi v predsezonskih mesecih, zlasti pa pozimi. Vse kakor smemo na letošnji zimski turizem gledati optimistično, saj so Gorenjska turistična zveza, Gostinska zbornica za kranjski okraj, predvsem pa I. jugoslo-

vanska turistična borza v Kranju, začele s pripravami pravčasno. Prvi ukrep za poživitev zimskega turizma na Gorenjskem je bila pravočasna propagandna akcija. Tako bodo zastopniki nekaterih gostinskih podjetij do konca oktobra letos obiskali tiste predele in mesta naše države, od koder bi utegnili biti dotok turistov v zimskih mesecih največji. Na pot so odšli štiri propagandne skupine. Prva skupina bo obiskala Vojvodino in Beograd, druga skupina Zagreb, Karlovac in Osijek, tretja Reko in Dalmacijo, četrta pa Niš in Skopje.

Med letošnjo zimsko sezono, ki bo trajala od 15. decembra 1959 do 30. marca 1960, bo odprto 37 gostinskih obratov, od tega 21 hotelov z 8 depandansami in 8 manjših gostinskih obratov s skupno 1559 ležišči. Mrežo gostinskih obratov bodo seveda dopolnjevale planinske postojanke (Tamar, Komna, Vršič itd.) in zmogljivosti privatnih sob, ki so primerne za oddajo v zimskem zelo ugodne, saj se gibljejo od 600 dinarjev navzgor. Zagotovljena pa je tudi primerna kvaliteta obrokov.

Po vzoru letošnjih poletnih turističnih prireditev so začeli v nekaterih zimsko-sportnih središčih (Bled, Kranjska gora, Bohinj) pripravljati tudi programe zimskih prireditev. Mimo potujočih propagandnih skupin, ki jih omenjamo na začetku tega zapisa, ne bo napak, če si na kratko ogledamo še ostale ukrepe propagandne službe. Na domači in inozemski turistični trg so bili razposilani številni

prospekti 10.000 zimskih prospektov Gorenjske in 25.000 informativnih besedil o posameznih krajih. V kratkem bo razposlano še 26.000 prospektov »Gorenjska v zimi«, 30.000 informativnih vložkov in 20.000 cenikov gostinskih storitev za leto 1960, medtem ko je 40.000 teh cenikov že na tržišču.

Tudi I. jugoslovanska turistična borza, ki je bila v Kranju v času letošnjega Gorenjskega sejma, je dobro opravila svoje poslanstvo. Prodanih je bilo precej razpoložljivih gostinskih zmogljivosti. Vendar pa s tem niso bile izčrpane vse možnosti. Zategadelj bo okrajna Gostinska zbornica zbrala po večjih krajih oziroma gostinskih obratih na Gorenjskem vse podatke o cenah, zlasti hotelskih aranžmajev za novoletne praznike. Te aranžmaje bo jugoslovanska turistična borza ponudila domačim in inozemskim turističnim agencijam. S. S.

Za danes popoldne, 23. oktobra je sklicana seja obeh zborov ObLO Jesenice in »Jeleni«. Spričo obsežnega, še bolj pa pomembnega dnevnega reda pričakujemo izredno živahno sejo. Zbora bosta namreč, med drugim, obravnavala tudi poročilo o poslovanju v trgovskem podjetju »Železnica«, o reorganizaciji gostinske mreže na območju občine, o koriščenju investicij itd. Potrdila bosta tudi pravilnik o pla-

Ob 40-letnici KPS in SKOJ

Devet junakov v Fužinah

V mrzlem zimskem jutru 2. februarja 1945. leta je okrog hiše nad vasjo Fužine, nad Poljansko dolino, nenadoma zaprlo. Devet skojevcev, ki so jih sovražniki iznenadili v hiši, se je borilo na življenje in smrt. Skozi okna so švigale svinčence, padale bombe. Boj je bil srdit. Šest skojevcev je padlo.

O tem dogodku, ki ga nameravajo v nedeljo počastiti z odkritjem spominske plošče, nam je poslal Franc Galičič iz Trebje podroben opis. Ker ga zaradi pomanjkanja prostora ne moremo v celoti objaviti, naj nam avtor dovoli samo nekaj glavnih ugotovitev.

V Fužinah se je že kakih 10 dni zadrževala patrulja mladih partizanov — skojevcev. Njihova naloga je bila, da preprečijo prehod sovražnika proti Cerknem, kjer je bil takrat IX. korpus. Zato so budno pazili na dohode iz Hotavelj in Trebje. Devet jih je bilo. Nastanili so se v izpraznjeni hiši nad vasjo.

Zjutraj, 2. februarja 1945, nekaj minut pred četrto uro, prav ko so se pripravljali za odhod v patruljo, so bili iznenadjeni. Mladinec Franc Arh, ki je bil na straži, je nenadoma zapazil pre-

mikajoče se postave v belih haljah, ki so se približevale iz za hleva. Pomeril je in sprožil. — Trenutek zatem se je tik njega razpočila bomba. Boj se je vnel. Mladinci, ki so bili v hiši, se niso vadili. Sovražniki so v trenutku obkolili poslopje in začeli napadati skozi okna. Mladinci so se zagrizeno branili. Na podu v hiši so ležali prvi ranjenci — mrtevci. Toda ostali skojevci niso popustili, dokler ni omahnil poslednji.

Ko so končno sovražniki vdrl v hišo, so v mlakah krvi našli le

še negibna trupla. Šest jih je ležalo v izbi, tri pa so ranjene stražarji pred hišo. Zgodovinski uspehom so zažgali poslopje in odšli. Cirila Dežmana, ki je bil ranjen in ni mogel hoditi, so ustrelili. Enako so storili tudi s skojevcem Vanetom (dona nekje iz Maribora) na poti v dolino. Le Franca Arha, dasi je bil ranjen v hrbet, so prisilili, da je nosil zaboj municije. Pozneje je v golniški bolnišnici ozdravel in se srečno vrnil v partizane.

Toda v hiši ni obležalo šest mrtvih, kot so domnevali sovražniki. Dva mladince sta bila le hudo ranjena. Ko so sovražniki odšli in je hišo zajel plamen, sta se izvlekla iz hiše in se pozneje zdravila v bolnišnici Franja pri Cerknem.

Temu dogodku in spominu žrtvam mladih skojevcev na Fužinah namerava organizacija ZB NOB v Trebji posvetiti posebno svečanost, ki bo v nedeljo, 25. oktobra dopoldne. Šestim mladincem, ki so takrat dali svoja življenja, bodo odkrili spominsko ploščo.

Pred sejo ObLO Jesenice

Ustanovitev delavske univerze in stanovanjske skupnosti

čah Zavoda za zaposlovanje invalidnih in drugih oseb in pa odlok o izravnavi predpisov o prekrških v odlokih ObLO.

OBLO NAJ SANIRA NASTALO. IZGUBO V ZNESKU 17.359.000

Čeprav je na dnevnem redu poročilo o »Železnici« na šestem mestu, mu pripisujemo posebno pomembnost. Odborniki bodo morali sklepati o sanaciji podjetja, o

poročeni izjavi za kritje izgube v znesku 17.359.000 dinarjev v »Železnici« itd. Svet za blagovni promet pri ObLO je pripravil ljudskemu odboru nekaj sklepov, ki naj jih ta prouči in sprejme. Med drugim predlaga ukinitve pristilne uprave, sanacijo nastale izgube in priporočilo delavskima svetoma »Železnice« in »Mineral« za združitve v enotno podjetje.

V PRIHODNJE V OBČINI STIRI GOSTINSKA PODJETJA

Tudi ta točka dnevnega reda je zanimiva in bo prav gotovo vzbudila obširno polemiko. Svet za gostinstvo in turizem je namreč pripravil predlog o reorganizaciji celotne gostinske službe na področju občine. Svet meni, da bo izboljšanje poslovanja doseženo z združitvijo posameznih gostišč v večje poslovne enote. Na ta način, pravijo, bo boljša potreba, smotnejše ramesčanje delovne sile, pravilno vodenje knjigovodske evidence, itd. S tem v zvezi predlaga svet naslednja gostinska podjetja: hotel »Pošta«, kateremu se priključijo še nekatera gostišča v gornjem delu Jesenic, gostinsko-trgovsko podjetje »Gorenjska«, ki se mu priključijo »Korotan«, »Triglav«, kolodvorska restavracija in pet ali šest ostalih gostišč, gostinsko podjetje »Javornik« s tremi gostišči in gostinsko podjetje hotel »Erika« v Kranjski gori, ki se mu priključita še hotela »Razor-Slavec« in »Vitranca«.

Seja razširjenega plenuma Občinskega komiteja ZK na Bledu

Več kmečkih ljudi in mladine v vrste Zveze komunistov

Minuli četrtek zvečer je bil na Bledu razširjeni plenum občinskega komiteja ob navzočnosti sekretarjev osnovnih organizacij in članov sekretariata. Obravnavali so naloge osnovnih organizacij v prihodnjem obdobju, pretresali organizacijska vpraša-

nja ter govorili o delu članov ZK na terenu v množičnih organizacijah in društvih. Tri dni prej pa je bila tudi seja občinskega komiteja. Ob tej priložnosti je bil sprejet program študijskega in organizacijskega dela SZDL in Zveze komunistov.

Po razgovoru o raznih organizacijskih vprašanjih je sekretar občinskega komiteja France Di-jak spregovoril o nalogah in delu članov ZK. Poudaril je predvsem, da bodo osnovne organizacije spričo pomembnih nalog, ki jih bodo morale v prihodnosti opraviti kmetijske zadruge in ekonomija Pristava, sprejemale v vrste Zveze komunistov več kmečkih ljudi in mladine. Potrebno bo temeljito pretehtati vse možnosti, ki se v tem pogledu nudijo osnovnim organizacijam ter z iznajdljivostjo in pravilno politiko sekretariata korenito reševati to vprašanje.

Komunisti se bodo morali v prihodnje temeljito seznaniti s pogodbeno in plansko proizvodnjo kmetijskih združenj ter s pravilnim prikazovanjem prednosti pogodbenega sodelovanja kmečkih proizvajalcev za zadrugo pospeševati razvoj kmetijstva v tej smeri.

Druga važna naloga osnovnih organizacij naj bi bila, pripraviti razgovore in razprave o najvažnejših zakonih, ki jih je sprejela ljudska skupščina. Nekatere od teh, kakor zakon o osnovni šoli, so že obravnavali.

Skrbna priprava za volitve v mladinske aktivne in v SZDL ter dobra izvedba teh političnih akcij sta prav tako pomembni nalogi članov ZK v prihodnje.

V živahni in plodoviti razpravi

Zadnji športni rezultati

V ENEM STAVKU

● V prvi kvalifikacijski tekni za olimpijski nogometni turnir je Jugoslavija igrala v sredo z Izraelom neodločno 2:2. ● Jugoslovanski atlet Snajder je v finalnem tekmovanju na Sredozemskih igrah v Bejrutu na 400 metrov osvojil prvo mesto in zlato kolajno. ● V Kölnu sta se srečali nogometni reprezentanci Zahodne Nemčije in Nizozemske, kjer je zmagala Zahodna Nemčija s 7:0. ● Boksarski svetovni prvak peresno lahke kategorije Moore (ZDA) je britanskega šampiona O'Neilla odločilno premagal po 2,55 minutah boja. ● Po tretjem kolu šahovskega turnirja kandidatov za naslov svetovnega prvaka v Beogradu je vrstni red naslednji: Talj 17,5 (1), Keres 15 (1), Smislov in Petrosjan 13, Gligorič 11 (1), Fischer 10, Olafson 7,5 (1) in Benko 7 točk.

Stanovanja in ceste

Skoraj povsod po naši Gorenjski in tudi v njeni bližini ali daljni okolici, kjer delajo novo cesto, že zdaleč lahko opazijo in slišijo ropotanje rumenega valjarja, in ko prideš v njegovo neposredno bližino, za krmilom tudi vedno isti obraz. Pred dnevi, ko smo se ustavili v Radovljici, kjer grade odcep od glavne ceste v središče mesta, smo spet srečali Franca Novinca za rumenim valjarjem. V kratkem pogovoru nam je na nekaj vprašanj odgovoril takole:

— Kdo gradi novo cestišče v Radovljici?

— Komunalno podjetje Radovljica.

— Ste že dolgo zaposleni pri tem podjetju?

— Še nikdar in tudi sedaj nisem. Kot v Radovljici, večkrat pomagam tudi drugje pri gradnjah novih cest, sicer pa sem zaposlen pri Komunalnem servisu Kranj.

— Je že dolgo vaše delovno mesto na gradbišču cest?

— Od leta 1936. Pred vojno sem bil tudi na specializaciji za gradnjo cest v Gradcu. Ko sem po osvoboditvi prišel iz partizanov, sem se za krajši čas zaposlil v »Iskriz«, nato pa sem se spet lotil del pri gradnji cest. Po osvoboditvi sem delal na cestah v Vrhniki, gozdno pot iz Kamnika pod Krimom na vrh Krima, Klanec v Podvinu, v Zagrebu, v Kranju in kaj vem kje še. Z valjarjem, ki ga vidite, pa delam že šesto leto, — in s ponosom je dodal, — doslej še brez po-pravil.

— In katero cestišče, ki ste ga gradili, se vam dozdeva najlepše?

— Vsekakor prostor pred

novi tekstilno šolo v Kranju. Kaže pa, da bo cesta, ki jo sedaj gradimo v Radovljici, enakovredna prvi.

— In kaj menite o cestah v Sloveniji?

— V zadnjih letih je bilo na cestah v Sloveniji precej narejenega in na splošno že zadovolnjejo. Kljub temu pa nas

čaka še dovolj dela: treba bo še novih cest in stare bomo morali asfaltirati. Dobre ceste in prometne zveze so v veliko gospodarsko korist.

— Vaša najaktualnejša tema?

— Gradnja stanovanj in seveda cest.

— Kaj pa šahovski turnir kandidatov, nogometno srečanje Madžarska: Jugoslavija?

— V kio zaradi razvedrila še zahajam. Da bi se zanimati tudi za takšne reči, kot ste me vprašali, mi čas ne dovoljuje in končno, tudi v letih sem že.

B. F.

LJUDJE IN DOGODKI

Vse bliže k vrhu

Vse kaže, da se bližamo sestanku na najvišji ravni. Krožijo glasovi iz zelo resnih krogov, da bo ta sestanek že v začetku decembra, ali kot nekateri vedo točno povedati — 7. decembra.

Pred tem pa, tako ugibajo, se bodo najbrž sestali predsedniki zahodnih vlad, da bi se podrobno pripravili na konferenco. Kot poročajo britanski časopisi, je baje ameriški predsednik Eisenhower predlagal, naj bi se sestali tik pred četrtno konferenco, se pravi, 31. oktobra, da bi si tako šest ameriške države prihranili dvakratno potovanje v Evropo. Sestanek zahodnih predsednikov pa naj bi bil v Parizu.

Zaenkrat so to še vedno le ugibanja brez uradnih potrdil. Znano je namreč, da v samem zahodnem taboru še ni enotnosti glede tega vprašanja. Britanci so tisti, ki silijo naprej. Amerikanci so prav tako za sestanek, saj drugače ne bi mogli v celoti po-žeti koristnih sadov obiska Hruščeva v ZDA. Po drugi strani pa je tu Pariz, ki se hkrati z za-hodnonemškimi kanclerjem Adenauerjem postavlja po robu zamisli o čimprejšnjem sklicanju konference na najvišji ravni.

Francoska vlada pri tem ni zgolj solidarna z Zahodno Nemčijo, s katero ima v zadnjem času presenetljivo tesne vezi.

Pač pa igrajo pri določanju pariških stališč veliko vlogo razlogi druge narave. Predvsem skuša Francija pridobiti na času, da je lahko preizkusila svojo, že dolgo napovedano atomsko bombo. Po drugi strani pa si v Parizu prizadevajo, da bi čim prej razvozali zapleteni alžirski vozel ali z vsaj delnim zboljšanjem položaja v Alžiriji popravili svoj mednarodni ugled.

Skratka, pariška vlada bi se rada na konferenci najvišjih po-javila v vlogi resnične velike sile z vsemi prednostmi in odli-kami, ki jih omogoča takšen na-ziv. In v Parizu hkrati dobro vedo, da je prav neredni alžir-ski spor eden glavnih vzrokov, ki spodbujajo ugled Francije. Po drugi strani računajo, da bi jim posest atomske bombe pri-borila vsot v zaprti jedrski klub treh velikih.

Zato se v Parizu ogrevajo za poznejši datum, tam nekje ja-nuarja ali februarja. To pa spet ne gre v račun Britancem in Amerikancem. V Londonu bi pač ponovno izvoljena Macmillanova ekipa raje čimprej z delom do-kazala, da njena miroljubna predvolilna gesla niso bila zgolj prazne obljube; v to jih na sploš-no sili tudi trenutni mednarodni položaj in sedanja vloga Velike Britanije. V Washingtonu pa bi

se radi izognili konferenci v ja-nuarju, ker bo takrat ameriški predsednik Eisenhower preoblo-žen z drugimi, prvenstveno do-mašnimi zadevami.

V samem zahodnem taboru po-tekajo zdaj živahna posvetova-nja, ki naj bi vključila nasoro-tujoča štiri stališča zaveznikov. Kaj se bo končno izcimilo iz po-gajanj je težko reči, čeprav že danes nihče ne dvomi več, da je sklep o sklicanju konference najvišjih predstavnikov Vzhoda in Zahoda takorekoč vrh dumi.

Kajti značilno je naposled pri vsem tem gibanju, da nobeden ne nasprotuje sestanku na naj-rišji ravni, pač pa so nesoglasja le o času, kraju in dnevnem redu konference.

To je v bistvu samo dokaz več, da smo zares čedalje bliže vrhu.

MARTIN TOMAZIČ

Izdaja CP »Gorenjski tisk«
— Urejuje uredniški odbor
— Direktor S. Beznik — Od-jovorni urednik Vojko No-vak — Tel. uredništva 475
— Uprava 397 — Tekoči račun pri Komunalni banki v Kranju 607-70-135 — Iz-haja ob ponedeljkih in pet-kih — Letna naročnina 600 dinarjev, mesečna 50 dno

Močan porast osebnega in družbenega standarda

Skupni dohodki prebivalstva porasli za 20,6 odstotka

(Nadaljevanje s 1. strani)

člani organizacij SZDL, sindikatov, komunisti itd., ki so se borili za to, da so se uresničile naloge, ki so bile med drugim postavljene tudi na zadnji letni konferenci OO SZDL februarja letos.

Lahko rečem, da je za ugodno politično razpoloženje in dosežene gospodarske uspehe zaslug prav tako politike in aktivnosti, kar samo potrjuje, da smo imeli prav,

v Tiskanini pa od 7 milijard na 9,5 milijard dinarjev letno.

Pri vprašanju investicij je govoril omenil potrebo, da se izdelajo koncepti, po katerih bi se usmerjali proizvodni načrti in investicije. Občinski zbor proizvajalcev naj bi pretrčal razvojne koncepte posameznih podjetij. Seveda morajo biti koncepti vsiljeni z republiškimi in zveznimi koncepti. Zatem je govoril o vlogi

vesticije izvršene konec avgusta 1959 s 44,4 %, v industriji s 45,4 %, negospodarske pa s 76,4 %. O vzrokih, zakaj zaostajajo, ne bi tu govoril, ker ima vsakdo tisoč izgovorov, ki pa jih nimamo časa preverjati. Mi smo že pokrenili preko OLO, občinskih ljudskih odborov, partijskega aktiva, direktorjev, sindikata in komitejev ZK akcijo, ki naj pomaga, da bo zaostanek konec leta čim manjši. V interesu delavskih svetov je, da tudi oni postavijo pred vodilne ljudi v podjetju to vprašanje in jih zadolžijo, da se pravočasno nadoknadi, kar so zamudili. Plan za leto 1960 bo namreč postavljen na zmogljivostih in rokih, ki so bili navedeni v elaboratih. Banka je že uveljavila premije za tista podjetja, ki predčasno spravijo v pogon tiste objekte, za katere so prejeli kredite, ali če prihranijo pri investicijah. Se pravi, premije, če napravijo ceneje kot je bilo predvideno, ali če dajo večjo produkcijo. Hkrati pa pripravljajo tudi pehale za zamudnike.

V nadaljnjem govoru je tovariš Popit povedal, da narodni dohodek zaostaja za bruto produktom. To je, razen nekaterih znanih objektivnih razlogov lahko tudi posledica slabega gospodarjenja, kar naj bi delavski sveti v podjetjih podrobneje pretrčali.

O investicijah in prednostih posameznih objektov je omenil zanimive ankete, ki so jih izvedli med delavci v Kranju, Trzinu in na Jesenicah. Občine in podjetja bi se morale dogovoriti, kolikšna skupna sredstva bodo letos določili za komunalne objekte. Hkrati pa bi morali podvzeti vse potrebne ukrepe, da bi se sredstva hitro in čimbolje izkoristila.

SREDSTVA ZA KOMUNALNE OBJEKTE

»Kar zadeva zbiranje sredstev za komunalne objekte v letošnjem letu,« je dejal za tem, »moramo poudariti, da ni politična akcija, ki jo je vodil sindikat, prizadejalec nobene škode gospodarskim investicijam. Hkrati moramo poudariti, da bi bilo tudi letos gospodarsko in politično škodljivo, če bi kdorkoli z administrativnimi sredstvi pritiskal na podjetja, da morajo dajati za standard. Tudi letos bo izgradnja komunalnih objektov odvisna od dogovorov med občino in podjetjem, od razprav, kako bodo razdelili sklade, ustvarjene v letu 1959. V prvem polletju 1959 znašajo sredstva za osebne prejemke v industriji 5079 milijarde dinarjev, ostanek dohodkov za sklade pa znaša 1.660 milijarde din.

Ze takoj bo treba začeti v kolektivnih razpravah, koliko bo šlo za plače, koliko za gospodarske investicije, koliko za standard. To je potrebno tudi zato, da bodo podjetja napravila pravočasno elaborate za gospodarska vlaganja, oblike pa, da bodo vedele s čim razpolagajo, ko bodo lahko sestavljale letne plane, pa tudi zato, da se pametno povečujejo kupni skladi. Poleg objektov, ki so bili anketirani med delavci, ne bi smeli zanemariti tudi obrti, trgovine in gostinstva, gradbeništva, industrije gradbenega materiala in kmetijstva.

Iz polletnih podatkov se vidi tendenca, da se pospešeno investira v tiste panoge, ki lahko bistveno vplivajo na standard. Sredstva, namenjena za te panoge so višja kot lani, se pa še vedno slabo koristijo. Po podatkih od 31. avgusta 1959 so sredstva izrpana takole: v kmetijstvo — državni sektor 13 %; v kmetijstvo — kmetijske zadruge in poslovne zveze 44,5 %; v trgovino 33,7 %; v gostinstvo in turizem 26,5 %; v obrt 45,9 % in v gradbeništvo 52,8 %.

KORISTNI REZULTATI V ZAPOSLOVANJU

Po besedah tovariša Popita je potrebno, da bi ta sredstva, če jih ne bodo porabili letos, prenesli v naslednje leto.

Potem je govoril o zaposlovanju. Omejevanje v zaposlovanju, dasi je v začetku vzbudilo toliko diskusij, je dalo koristne rezultate.

»Čelo tisti,« je dejal, »ki so se ob sprejemanju plana in določevanju kvote borili za povzvišanje števila delavcev, danes priznava, da je bil ukrep pozitiven in da danes, po uvedbi negrejanja po efektu dela in izvršenih investicijah, ne vedo kam bi z odvisno delovno silo. Posebno očitno se je kazala fluktuacija, saj je v 8 mesecih iskalo 448 ljudi od 26.651 zaposlenih »boljše pogoje. Za uspeh je posebno težko, ker dokazuje,

Zaključek razprave na skupnem plenumu OO SZDL in OO ZKS

Z enotnimi stališči

v občine in osnovne organizacije za uresničevanje postavljenih nalog

V popoldanski razpravi skupnega plenuma okrajnega komiteja ZKS in okrajnega odbora SZDL za okraj Kranj, je sodelovalo še 10 udeležencev. Prvi je bil predsednik obrtnih zbornic Jugoslavije Tone Fajfar. Govoril je o komunalnih skupnostih. Menil je, da se marsikje ne daje obrtništvu tiste pomoči in pozornosti kot bi bilo treba. To pa potem pušča negativne posledice. Tako je marsikje stanovanjska gradnja dokaj počasnejša prav zaradi pomanjkanja obrtniških del.

Vinko Hafner je govoril o novem stanovanjskem zakonu. Med drugim je dejal, da bodo višji osebni dohodki, ki so predvideni v zvezi s povišanimi najemninami, ustvarili na tržišču določen pritisk. Znatno del zaposlenih ljudi, ki stanujejo v lastnih hišah ali kakorkoli, niso vezani na določene mesečne najemnine, bodo brez ozira na izdatke za vzdrževanje hiš itd., vendarle imeli ob tej spremembi višje osebne dohodke. Dasi bo tudi ta dodatni del dohodkov izključno njihova last, nastaja vendar družbeni problem povečane kupne moči na trgu, za katerega nimamo blagovnih zalog. Zato se pripravljajo predlog, da bi tistim, ki ne plačujejo mesečne najemnine, njihov dopolnilni del dohodka, namenjen na stanovanje, začasnó zadržali v banki. Seveda na ime lastnika. — Dvigal naj bi samo toliko, kolikor mu je potrebno za vzdrževanje hiše. Po dveh letih bi mu pa sprostil celotno zbrano vsoto.

Franc Puhar je govoril o nekaterih vprašanjih na vasi in o vlogi kmetijskih posestev. Osnovna njegova misel je bila, naj bi občine prevzemale kreditne obveznosti za kmetijska posestva, kajti ta so marsikje nesposobna. To je po njegovih besedah edina rešitev za hitrejšo vlaganje potrebnih investicij na posestvih.

Stefan Kadočič je omenil priprave na V. kongres SZDL, ki bo enkrat spomlad ter priprave na volitve vodstev osnovnih organizacij, ki so v našem okraju določene za 6. december. Velike ekonomske uspehe, ki smo jih dosegli, je treba, po njegovih besedah, prikazati prav v tej predvolilni dejavnosti.

VEČ OPTIMIZMA

Za izvajanje raznih konkretnih nalog smo često preveč tog, stvari se počasi rešujejo itd. O tem je govoril med prvimi Maks Dimnik, Jakob Eržen, Andrej Verbič, Franc Kimovec in končno tudi Franc Popit.

Da smo skoraj popolnoma pritisnili ob zid tisti element, ki mu ni bleda prva in edina vir preživljanja. Če bomo vztrajali tako naprej, se bo moral ali živeti v tovarni ali gledati, da bo njegova storilnost in družbeno-politična aktivnost čim večja ali pa se bo moral odločiti za zemljo. Podjetja bi lahko prav v zvezi s storilnostjo in družbeno-politično aktivnostjo zaostrila odnos od odvisne delovne sile. Seveda bi pri tem morali paziti, da ne bi prišlo do diskriminacije napram ženam, invalidom in fizično šibkejšim osebam.

Podatki o zaposlovanju kažejo, da so se v vseh občinah držali planskih kvot, razen občine Trzin, ki jo še vedno prekoračuje za 211 ljudi, Skofja Loka za 56 in Železniki za 37. Od panog dejavnosti pa prekoračujeta v glavnem dve, in to tekstilna za 202 in čevljarstva za 57 ljudi, čeprav bi tudi tam lahko nadomestili povečanje delovne sile z boljšo organizacijo dela in kooperacijo, če že ne z avtomatizacijo.

Da bi paralizirali zahteve nekaterih podjetij, ki so pravzaprav redka (saj imamo že podjetja na primer Železarna Jesenice, ki ne morejo dobiti ljudi niti za dovoljeno kvoto), bi bilo morda pametno, da bi jim občinski ljudski odbori dovolili povečati zaposlitev pod pogojem, da takoj za novo zaposlene preskrbijo stanovanja.

Zatem je govoril o preskrbi. »V glavnem lahko ugotovimo, da je preskrba boljša kot lani,« je dejal, »vendar nekateri znaki kažejo, da je na tržišču začelo pomanjkanje določenega blaga, osebne potrebnosti, še posebno pa je kritično stanje zalog reproduktivskega materiala. Intenzivno vpraševanje, kot posledica večje kupne moči, je na trgu povzročilo nekatere probleme. Odnos med povpraševanjem in ponudbo se nagiba na stran večjega povpraševa-

pit v zaključni besedi. Gre za to, da se z nekim strahom lotevajo novih stvari v podjetjih, na občinah itd. To je najbolj vidno pri gradnjah, oziroma komunalni dejavnosti. Dasi se stvari zavlačujejo že s projektiranjem itd., je marsikje opaziti še znatno negotovost kaj bo jutri. Neodločni so pred iskanjem in sprejemanjem kreditov, pred sprejemanjem odgovornosti in podobnim. Marsikje odlagajo gradnje, češ da se ne bodo zadovoljili, kar je v pravem nasprotju z današnjimi skupnimi težnjami.

Pri tem, kot je povedal Franc Kimovec in tudi Franc Popit, je treba več optimizma, več fantazije in vere v prihodnost.

posveta sindikatov, Svobod, in mladine

Izobraževalno delo še ni prodrlo do vseh državljanov

Perečega vprašanja kulturno prosvetne dejavnosti se je lotil tudi okrajni sindikalni svet. V ta namen so sklicali posebno sejo predsedstva OSS, predsedstva Okrajne zveze Svobod in predsedstva Okrajnega komiteja ljudske mladine, ki je bila v sredo, 21. oktobra v Kranju.

Iz obširnega pregleda kulturno prosvetne dejavnosti, ki ga je zbral in obrazložil Slavko Bohanc, je bilo razvidno, da je na tem področju komaj zaorana prva ledina. O kulturno-prosvetnem ter o izobraževalnem delu, pa tudi o zabavni dejavnosti je dal osnovne smernice že VII. kongres ZKJ in tudi drugi organi, vključno sindikati. Gospodarske organizacije imajo v ta namen tudi precejšnje sklade. Toda, kot je bilo uvodoma povedano, na tem področju ni pravega sodelovanja in smotnosti. Sindikalne organizacije, izobraževalni centri, delavske oziroma ljudske univerze, Svobode in druge organizacije, čeprav imajo lepe načrte in hotenja, ne beležijo pa posebnih uspehov prav zaradi neintenzivnega sodelovanja.

V poročilu je bilo največ govora o vlogi sindikalnih podružnic in prosvetnih društev v celotnem sistemu izobraževanja odraslih. Pri tem so ugotavljali, da izobraževanje odraslih v bistvu še ni prodrlo med kolektive. Prav pri tem delu pa je treba trdnih osnov.

Ob koncu je tovariš Popit omenil plodno razpravo plenuma. — Dejal je, da je vseh 18 govornikov, pokazalo, da so osnovna stališča za nadaljnje delo dokaj enotna. V vseh bistvenih vprašanjih, ki so jih omenjali, so pokazali pripravljenost, da podprejo enotne napore za dosego postavljenih ciljev.

Po sklepu na zaključku plenuma, bodo tako obliko široke razprave o ekonomskih vprašanjih prenesli na občine in na osnovne organizacije. Predsedstvo plenuma pa so pooblastili, da na osnovi celotne razprave in glavnega poročila izdelata konkretne zaključke, ki bodo služili za napotilo osnovnim organizacijam.

K. M.

Med zasедanjem plenuma

ko smo poudarjali, kako nujno je na Gorenjskem potrebno z večjimi hropi odpravljati zaostalost na področju standarda.

O tem, kakšno pot naj uberemo prihodnje leto, pa bi se morali pogovoriti že danes.

Nashe mnenje je, plenum pa naj presodi, ali je pravilno, da bi morala biti tudi v prihodnjem letu skrb za standard v srednjem gospodarske in politične aktivnosti v našem okraju. Če se zedinimo za tako osnovno smer, potem se moramo vprašati, na kakšen način, po kateri poti in s kakšnimi sredstvi bomo dosegli zaželeni cilj.

Odgovor na to vprašanje je odvisen od sklopa akcij in ukrepov, ki bi jih morali podvzeti. Ker so bistveni in bodo imeli svoje politične posledice, je potrebno, da imamo mi, kar nas je tu, jasna stališča, da jih vemo in moremo potem zastopati v vseh organih, kjer se odloča smer bodočega gospodarskega razvoja.

Če gremo po vrsti, potem bo predvsem potrebno planirati tak porast proizvodnje, ki bi v okviru republiškega povečanja, ki je predvideno z 10 do 12 odstotkov, zagotavljal, da bo predvideni plan za leto 1961 izpolnjen že v letu 1960 tudi v našem okraju.

REKONSTRUKCIJE, RAZŠIRITVE IN AVTOMATIZACIJE V PODJETJIH

Da bomo zagotovili tako hiter porast, se bomo morali močno posvetiti investicijski politiki in pravočasnemu izvrševanju investicij. Zato bi bilo potrebno pri tem misliti na to, katere veje gospodarstva bomo razvijali in na kakšen način. Najbrž se bomo morali odločiti zaradi že dokaj razvitega gospodarstva, socialne strukture prebivalstva, ali bolje rečeno potencialnih možnosti prebivalstva, ki stalno živi na področju okraja in zaradi težavnih komunalnih in stanovanjskih problemov, ki ostajajo še vedno pereči, pa tudi zaradi visoko dotrajanih postrojev, za rekonstrukcijo v obstoječih podjetjih. Rekonstrukcije pa ne bi smele biti take, da bi z njimi obnavljali zastarele tehnološke in proizvodne procese. Po vsaki rekonstrukciji bi morala biti proizvodnja tehnično modernjša, tako da bi lahko podjetje napravilo z enako ali celo zmanjšano delovno silo bolj kvaliteto blago, v večjih količinah, za delavca pa bi delo moralo postati lažje.

Razširjanje tovarni bi smeli dopustiti samo v tistih vejah, ki so interesantne zaradi vitalnosti, tehničnih in komercialnih perspektiv. Nikakor pa ne bi smeli širiti tovarne pod vplivom konjunkturalnega tržišča ekstenzivno, z enostavnim dodajanjem novih strojev in delavcev. Uvajati bi bilo treba avtomatizacijo povsod, tam, kjer se da. Širitve in rekonstrukcije v avtomatizacijo bodo uživale tudi večje kreditne možnosti in ugodnosti.

V nadaljnjem izvajanju je sekretar dejal, da imamo krasne perspektive za razvoj gospodarstva na Gorenjskem oziroma za nadaljnji dvig narodnega dohodka. K temu je, navedel samo dva primera: rekonstrukcije tovarne Iskra in Tiskanje v Kranju. V Iskri se bo z rekonstrukcijo povečala vrednost bruto produkta od sedanjih 7 milijard na 48 milijard din,

zveznih kreditov pri razvijanju gospodarstva v komunah, o vlogi zborov proizvajalcev v občinah, o pomenu poznavanja politično ekonomskih smernic v naših kolektivih in o vzgoji mladega kadra v proizvodnji.

ZA USPEŠNE OBLIKE DELA ZBOROV PROIZVAJALCEV

Ceprav so se občinski ljudski odbori in politične organizacije do sedaj že močno in z uspehom angažirale za gospodarski razvoj, bo ta naloga ostala tudi v bodoče aktualna. Najti bo treba pravilne oblike dela zborov proizvajalcev, da bodo v resnici postali nekakšni »gospodarski odbori, ki bodo pretrčali, kako se gospodari na njihovem področju. Metode dela ne bi smele biti take, da bi zbor proizvajalcev jemal samostojnost podjetjem. Hkrati je treba paziti, da se ne bi zbor proizvajalcev spreminil v operativni organ.

Ni pa tudi mogoče dobro gospodariti v okviru komun, če nimajo podjetja jasnih in pametnih konceptov. Nekaterim vodilnim ljudem v podjetjih manjka idej, razgledanosti, perspektivnosti in širokopoteznosti. Podobno je z organizacijami ZK in sindikati v podjetjih. Velik del članov ne pozna naše splošne politične in gospodarske linije, ne poznajo delovne ekonomske zakonov in so brez političnoekonomskih konceptov. Zato se ne morejo uveljaviti in stati na čelu prizadevanj za razvoj lastnega podjetja. Ker niso številne osnovne organizacije sposobne izdelati globljih gospodarskih analiz, zato se vrtijo okrog drobnih brezpomembnih vprašanj, pogosto odmaknjenih od dogodkov v podjetju.

PODJETJA, KJER SO ZRELI POGOJI, NAJ BI ŠLA V KOOPERACIJO

Potem pa je govoril o kooperaciji in dejal: »Ponovno bo treba oživiti pobudo OLO, da bi šla nekatera podjetja, kjer so zreli pogoji, v kooperacijo. Združevanje pa bi bilo napačno doseči s kakršnimkoli birokratskim pritiskom ali fuzijo. Kooperacija ne bi smela krniti pravne samostojnosti podjetja, niti ne likvidirati delavskega upravljanja. Prav tako bi bilo škodljivo, če bi bili okrnjeni dohodki, ki jih ustvari kolektiv. Oblika in obseg kooperacije naj zavisi od dogovora in ekonomskih pogojev in bi lahko obsegala n. pr. porazdelitev proizvodnega programa, skupno nabavo surovin, prodajo, skupno tehnično dokumentacijo, skupne razvojne oddelke itd. Naša naj bi pač tisto formo, ki bi omogočila racionalnejšo proizvodnjo.

V tej akciji bomo morali politično obračunati z nosilci lokalističnih, konzervativnih, celohovskih pojmovanj tako v občinah kot v podjetjih. Znano je namreč, da se ugodni izgledi za kooperacijo pogosto poderejo zaradi nasprotovanja posameznih ljudi, ki iz osebnih interesov ali nezaznavanja nasprotujejo kooperaciji.

ZAGOTOVITI, DA BODO INVESTICIJE PRAVOČASNO IZPOLNJENE

Naslednje vprašanje je, kako zagotoviti, da bodo investicije pravočasno izpolnjene. Podatki povedo, da so bile gospodarske in-

OBVEŠČEVALEC

MALI OGLASI

Smrekove deske 30 mm polsuhe in borove ali smrekove vrhače kupim. Vilko Mlakar, izdelovalnica posteljnih mrež. Cesta Staneta Žagarja 6, Kranj 4764

Trgovsko podjetje Slovenijašport, poslovalnica Kranj sprejme s takojšnjim nastopom ali po dogovoru 2 trgovski pomočnici in trgovskega pomočnika. Plača po tarifnem pravilniku oziroma po dogovoru 4765

Prodajam gumo voz, 16-colski 3000 kilogramov nosilnosti. Vopovlje 13, Cerklje 4665

Izgubljena očala na cesti proti Jelendolu, prosim, vrniti proti nagradi šoferju Milanu ali v Grad 4785

Nasel sem žensko kolo 13. oktobra v Britofu pri Kranju z javno aktovko. Britof 105 4786

Prodajam veslo 125 cm v zelo dobrem stanju. Kokrški log 5, Kranj 4787

Topolino B ugodno prodajam. — Naslov v oglašnem odd. 4787

Radioaparat in preproga 3x4 zelo poceni prodajam. Ogled vsak dan od 15. do 16. ure. Stepan, Stritarjeva 2/I, Kranj 4789

Prodajam svinjo brejo 14 tednov ali menjam za klavne prašiče. Pš. polica 7, Cerklje 4790

Prodajam slamoreznicco in brzo-parilnik (afakotel). — Naslov v oglašnem oddelku 4791

Ugodno prodajam ženski šivalni stroj z dolgim čolničkom v zelo dobrem stanju. Naslov v oglašnem oddelku 4792

Prodajam novo kuhinjsko opremo. Brezar, Savska cesta 20, Kranj 4793

Zelo ugodno prodajam dobro ohranjeno kredenco in omaro. — Ogled v Stražiški ulici 2, Kranj 4794

Prodajam enosobno stanovanje v Kranju. Cesta Staneta Žagarja 29 4795

Prodajam gume za voz 600x16 col. Kern, Pekarija, Kranj 4796

Prodajam avto Fiat 600 s prevoženimi 15.000 kilometri. Senčur 97, telefon 137-3 4797

Hišo v Kranju, delno vseljivo, prodajam. Informacije dobite na Cesti Staneta Žagarja 31 4798

»AVTOPROMET« KRANJ SPREJME VEČJE ŠTEVILO ŠOFERJEV D kategorije in NEKVALIFICIRANEGA DELAVCA za pomoč v vulkanizacijski delavnici. Plača po tarifnem pravilniku podjetja

KOMISIJA za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri GOZDNEM GOSPODARSTVU KRANJ razpisuje naslednja delovna mesta:

logarja za Gozdni sklad obrat Skofja Loka
skladiščnika za centralno skladišče
avtomehanika za Transportni obrat.

Pogoji: ustrežna strokovna izobrazba in praksa. Plača po tarifnem pravilniku. Podjetje ne razpolaga s stanovanji. Ponudbe pošljite na upravo podjetja v roku 15 dni po objavi v časopisu.

RAZPIS

Komisija za uslužbenske zadeve pri ObLO Kranj, na podlagi 33. in 37. člena zakona o javnih uslužbencih

razpisuje

naslednja delovna mesta v upravi ObLO Kranj:

- 1 tržni inšpektor — srednja strokovna izobrazba s 5 let prakse
- 1 referent za blagovni promet — srednja strokovna izobrazba s 5 let prakse
- 1 kmetijski inšpektor — kmet. tehnik s 3 leti prakse
- 1 gradbeni inšpektor — gradbeni inženir s 5 let prakse ali gradbeni tehnik z 10 let prakse
- 1 referent za gradbene zadeve — gradbeni inženir ali gradbeni tehnik z 10 let prakse
- 1 referent za uslužbenske zadeve — višja strokovna izobrazba s 5 let državne službe
- 1 ekonom — srednja strok. izobrazba s 3 leti prakse
- 1 referent za kulturo, prosveto in telesno vzgojo — srednja strokovna izobrazba s 3 leti prakse
- 1 referent za stanovanjske zadeve — srednja strokovna izobrazba s 3 leti upravne prakse
- 1 upravnik delavske univerze — višja ali srednja strokovna izobrazba z večletno prakso v organih delavskega in družbenega upravljanja ali daljšo prakso v prosvetni službi.

Ponudniki za razpisana mesta naj vložijo pismene prošnje taksirane z 250 din državne in 90 din občinske takse (občina Kranj ali v gotovini). Prošnji je priložiti življenjepis in ostala dokazila o strokovnosti in dosedanjem službovanju.

Samostojni gostilničar, vdo-vec, popolnoma sam, išče žensko v starosti 40 do 50 let za gospodinjstvo v gostilni. Nastop službe 1. ali 15. nov. 1959. Plača po dogovoru. Franc Pušavec, Lahovče, p. Cerklje na Gorenjskem. 4814

Prodajam skoraj novo moško italijansko kolo. Poljanska cesta 44, Skofja Loka. 4815

Prodajam motorno kolo »Archie« 200 ccm. Jenko Mihael, Dragočajna 20, Smednik. 4816

Zahvaljujem se DOZ in Glasu Gorenjske za izplačano nezgodno in naročniško zavarovalnino. »Glas Gorenjske« in zavarovanje vsakomur toplo priporočam. Jože Šlibar, Kovor št. 66, Križe.

Prodajam mrežasto pregrinjalo krem barve (ročno delo). Milena Ažman, Sp. Duplje.

OBJAVE

CEPLJENJE OTROK

Zdravstveni dom Kranj obvešča starše otrok, rojenih od 1. 1. do 31. 12. 1958, da se nadaljuje cepljenje proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju po naslednjem razporedu:

OTROŠKA POSVETOVALNICA MAVČICE
26. 10. 1959 ob 8. uri.

GOSTILNA BREG OB SAVI
26. 10. 1959 ob 8.30 uri.

OSNOVNA ŠOLA ZABNICA
26. 10. 1959 ob 9. uri.

OTROŠKA AMBULANTA STRAZIŠČE
26. 10. 1959 od 9.30 do 12. ure.

OTROŠKI DISPANZER KRANJ
26. 10. 1959 od 14. do 18. ure.

ZADRUŽNI DOM KOKRICA
27. 10. 1959 ob 7.30 uri.

OSNOVNA ŠOLA PREDOSLJE
27. 10. 1959 ob 8. uri.

ZADRUŽNI DOM VISOKO
27. 10. 1959 ob 8.45 uri.

OSNOVNA ŠOLA OLŠEVEK
27. 10. 1959 ob 9. uri.

POMOŽNA ZDRAVSTVENA POSTAJA KAMNOLOM KOKRA
27. 10. 1959 ob 9.30 uri.

ZDRAVSTVENA POSTAJA JEZERSKO
27. 10. 1959 ob 10.30 uri.

AMBULANTA PREDVDOR
27. 10. 1959 ob 16.30 uri.

OSNOVNA ŠOLA TRSTENIK
27. 10. 1959 ob 14. uri.

OSNOVNA ŠOLA GORIČE
27. 10. 1959 ob 14.30 uri.

OTROŠKI VRTEC GOLNIK
27. 10. 1959 ob 14.45 uri.

OTROŠKA POSVETOVALNICA ZEJE
27. 10. 1959 ob 15.45 uri.

OSNOVNA ŠOLA PODBREZJE
27. 10. 1959 ob 17. uri.

ZADRUŽNI DOM NAKLO
27. 10. 1959 ob 17. uri.

OSNOVNA ŠOLA PODBICA
28. 10. 1959 ob 14. uri.

GOSTILNA NEMILJE
28. 10. 1959 ob 14.30 uri.

OSNOVNA ŠOLA BESNICA
28. 10. 1959 ob 15. uri.

OTROŠKA POSVETOVALNICA SENCUR
28. 10. 1959 ob 16. uri.

OSNOVNA ŠOLA VOKLO
28. 10. 1959 ob 16.45 uri.

OSNOVNA ŠOLA TRBOJE
28. 10. 1959 ob 17.30 uri.

Starše obveščamo, da popolno cepljenje zajema tri injekcije, katere bodo otroci prejeli v razdobju štirih tednov. S seboj prinesite

VABIMO VAS, DA SE NAROČITE NA ZBIRKO ŽEPNIH ROMANOV »LJUDSKA KNJIGA«

V letu 1960 bo izdala Prešernova družba v tej zbirki deset najzanimivejših romanov klasične in sodobne umetnosti:

1. S. Exupery: »BOJNI PILOT« (Pretresljiv roman iz dni nemške invazije v Francijo)
2. Valentin Katajev: »PTIČKI BOZJI« (Zbirka najboljših humoresk ruskega pisatelja)
3. E. Valldwell: »ESTHERVILLE« (Tragična povest mladega črnca in njegove sestre v ZDA)
4. Anatol France: »THAIS« (Pogubljenje puščavnika, ki spreobrne lepo plesalko Thais)
5. Colette: »POTEPINKA« (Roman pariške plesalke, ki zastoj išče lepo ljubezen)
6. K. Paustovski: »CRNO MORJE« (Povest Črnega morja, nanizana v vrsti zgodovinskih in sodobnih zgodb)
7. G. Parise: »LEPI KAPLAN« (Tragedija lepega fašističnega kaplana, ki konča v objemu vlačuge v malem italij. mestu)
8. Alfred Hayes: »DEKLE IZ VIA FLAMINIE« (Roman rimskega dekleta iz dni ameriške zasedbe, izven tudi v uspelem filmu)
9. R. A. Heinlein: »GOSPODARJI LUTK« (Utopistični roman o invaziji parazitov z neznanega planeta)
10. Finn Soeborg: »TAKSNI SO« (Humoristični danski roman o birokratih)

Letna naročnina za vseh deset knjig je 2000 din za broširane in 3000 din za vezane v polplatno — plačljivo tudi v obrokih. Ob izidu vsake knjige bo izrebranih med stalne naročnike »Ljudske knjige« več nagrad v vrednosti 20.000 dinarjev.

TO SO NAJČENEJŠI ROMANI, KAR JIH IZHAJA PRI NAS. Naročila pošiljajte na naslov: Prešernova družba, Ljubljana, poštni predal 41.

vabilo in zdravstvene izkaznice otrok.

CEPLJENJE JE STROGO OBVEZNO!

Opozarjamo, da si starši za bñe otroke pravočasno preskrbe zdravniška potrdila, da jih predlože na cepišču, sicer se bo izostanek smatral kot neopravičen.

Starši, ki ne bodo pripeljali svojih otrok brez opravičljivega razloga k cepitvi, so kazensko odgovorni po določilih Splošnega zakonika o preprečevanju in zatiranju nalezljivih bolezni (Ur. list FLRJ, št. 37/48) in po 199. členu Kazenskega zakonika (Ur. list FLRJ, št. 13/51).

Starši, ki iz kateregakoli razloga niso prejeli poziva za cepljenje otrok, rojenih v letu 1958, naj kljub temu pripeljejo otroke na cepišče po gornjem razporedu.

Opozarjamo starše, da se strogo drže javljenega datuma in ure zaradi nemotenega izvrševanja cepljenja.

Obveščamo, da v Otroškem dispanzeru Kranj ne bo ordinacije dne 26. oktobra 1959 in v torek dne 27. oktobra 1959 zaradi odsotnosti zdravstvenega osebja, ki bo na cepiščih.

ZDRAVSTVENI DOM KRANJ

PLESNE VAJE

TVD Partizan Stražišče prireja vsako nedeljo plesni tečaj od 14. do 16. ure in nadaljevalni plesni tečaj od 16. do 19. ure. — Igra akademski plesni sekstet iz Skofje Loke. Vabljeni

KINO

»STORŽIČ«, Kranj: 23. in 24. oktobra ob 17.40, 17.50 in 20. uri angl. barv. cinem. film »BODIMO SREČNI«, 24. oktobra ob 22.10 uri premiera ital. barv. cinem. filma »SONČNO KRALJSTVO«. 25. oktobra ob 10. uri matineja franc. barv. film cinem. »SAKRAMENSKA FRKLJA«, ob 13. uri amer. barv. vstav. film »ISKALCI«, ob 15.10, 17.20 in 19.30 uri angl. barv. cinem. film »BODIMO SREČNI«.

»TRIGLAV«, Primskovo: 24. oktobra ob 18. in 20. uri mehiški film »KO NEKOČ ODIDEM«, 25. oktobra ob 15., 17., 19. in 21. uri premiera italijanskega barv. cinem. filma »SONČNO KRALJSTVO«.

»SVOBODA«, Stražišče: 24. oktobra ob 17. uri mehiški barv. film »SERENADA V MEHIKI«, 25. oktobra ob 10. uri premiera ital. barv. cinem. filma »SONČNO KRALJSTVO«, ob 18. in 20. uri mehiški barv. film »SERENADA V MEHIKI«.

Naklo: 24. oktobra ob 19. uri mehiški barv. film »SERENADA V MEHIKI«, 25. oktobra ob 15., 17. in 19. uri franc. barv. cinem. filma »SAKRAMENSKA FRKLJA«.

»KRVAVEC«, Cerklje: 24. oktobra ob 19.30 uri ital. film »LEPE, TODA SIROMAŠNE«, 25. oktobra ob 14., 18. in 20. uri amer. barv. film »MOGAMBO«, ob 18. uri pa amer. barv. vstav. film »ISKALCI«.

»RADIO«, Jesenice: 24. do 26. oktobra franc. barv. cinem. film »NOTREDAMSKI ZVONAR«, 27. oktobra franc. film »KROJAČ ZA DAME«.

»PLAVŽ«, Jesenice: 24. in 26. oktobra ital. film »ZAPELJIVEC«, 25. oktobra pa amer. barv. cinem. film »KOMANCI«.

Zirovnica: 24. oktobra angl. film »HREPENENJE PO NEBU«, 25. oktobra ital. film »KJE JE SREČA«.

Dovje-Mojstrana: 24. oktobra amer. barv. cinem. film »KOMANCI« in ital. film »KJE JE SREČA«, 25. oktobra angl. film »HREPENENJE PO NEBU«.

Koroška Bela: 24. in 25. oktobra franc. film »KROJAČ ZA DAME«, 27. oktobra ital. film »ZAPELJIVEC«.

Bled: 23. do 26. oktobra franc. cinem. film »VSI ME LAHKO UBIJEJO« — predstava v petek in ponedeljek ob 20. uri, v soboto ob 17. in 20. uri ter v nedeljo ob 10., 15., 18. in 20. uri.

Radovljica: 23. in 24. oktobra ob 20. uri ter 25. oktobra ob 14. in 18. uri amer. barv. film »RANČ PROKLETIH«, 25. oktobra ob 16. in 20. uri ter ob 10. uri matineja češkega barv. filma »NOCOJ NASTOPAMO«.

Ljubno: 24. in 25. oktobra amer. barv. film »RIHARD LEVJESRČNI« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 16. in 18. uri.

»SORA«, Skofja Loka: 23. do 25. oktobra amer. barv. film »NEŽNI AKORDI«.

»DOM«, Sovodnje: 24. in 25. oktobra amer. barv. film »DO PEKLA IN NAZAJ« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 16. uri.

Ziri: 24. in 25. oktobra amer. film »KAPETAN IZ KOPENICKA« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 15. in 19.30 uri.

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 6.05, 6., 7., 10., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 15., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

SOBOTA, 24. OKTOBRA

8.05 Pisana palela ritmov in melodij; 9.30 Pol ure s slovenskimi skladatelji; 10.40 »Pred petnajstimi leti«; 10.00 Iz ustvarjanja srbskih kompozitorov; 11.30 Pionirski tehnik; 11.50 Štiri črnske duhovne pesmi zapoje Slovenski oktet; 12.15 Kmetijska navetli — Jože Kregar; Sprstena v vrtu; 12.25 Domači napravi izpod zelenega Pohorja; 13.30 Arije iz popularnih oper; 14.25 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 15.40 Na platnu smo videli; 16.30 Za prijetno razpoloženje; 18.00 Jezikovni pogovori; 18.45 Okno v svet; 20.00 Slavnostni koncert ob Dnevu Zdrženih narodov; 22.15 Oddaja za naše izseljence; 23.10 V plesnem ritmu do polnoči.

Nedelja, 25. oktobra

7.35 Popevke za nedeljsko jutro; 8.00 Mladinska radijska igra — François Rabelais: Pogačarska vojna; 8.40 Klavirski intermezzo; 8.50 Zabavna matineja; 10.10 Se pomnite, tovariši... Tehnika na Rudniku; 10.30 Pesmi, ki so jih peli naši partizani; 13.30 Za našo vas; 15.30 Mali mozaik melodij; 16.00 Humoreska tega tedna — Jaroslav Ha-

šek: Solidno podjetje; 17.00 Pro-menadni koncert pihalnega orkestra Ljudske milice p. v. Rudolfa Stariča; 18.27 Peter Iljič Čajkovski: Serenada za godala; 20.05 Revija zabavne glasbe; 21.00 Skice iz življenja Richarda Wagnerja — 1. 23.10 Popevke na tekočem traku.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V KRANJU

Poročili so se: Vencoslav Sedej, delavec in Marija Mohorič, kuharica; Rafael Ovsenek, mizar in Ivana Stroj, tkalka; Emerik Valinger, študent agronomije in Jelena Šimunac, frizerka; Stanislav Kristič, arhitekt in Marija Vidmar, arhitekt; Ignac Zibert, gumar in Frančiška Sajevec, predilka; Stanislav Bračič, delavec in Ana Pintar, delavka; Albin Voglar, sofer in Marta Lavrič, krojačica; Jakob Pintar, kurjač in Antonija Tomazin, tkalka; Marijan Prevodnik, kovač in Marta Stular, kmečka delavka; Franc Križič, trg. poslovođa in Justina Vidic, nameščenka; Andrej Valič, arheolog in Ljudmila Perdan, nameščenka.

UBOJ ZARADI STAREGA SOVRAŠTVA

V soboto, 17. oktobra pod večer se je v naselju SGP Projekt v Kranju primeril dogodek, ki je močno vznemirilo tamonjne prebivalce. Prišlo je namreč do spora med delavci tega podjetja Hasanom Alibabičem in bratom Adirjem in Nezirom Kurtović. Beseda je dala besedo, dokler ni v hudem navalu besa Adir Kurtović izvel lekel nož in napadel Alibabiča. Napad je bil tako nagel, da Alibabič ni utegnil pomisliti na obrambo. Z dvema vbodoma v hrbet in prsni koš je Alibabič omahnil. Hudo poškodovanega so takoj prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer pa je kljub takojšnji zdravniški intervenciji okrog 21. ure poškodbam podlegel.

Ugotovljeno je bilo — tako so pripovedovali ostali delavci podjetja, da so bili pokojni Alibabič in brata Kurtović doma iz iste vasi in sicer iz Srdjanov, okraj Bihač. Do tokratnega spora ni prišlo po naključju, temveč da ga je izzvalo staro sovraštvo med obema družinama. Kaj več o tem niso vedeli povedati. Podrobnosti o tem sovraštvu in o povodu za krvavi obračun bosta posredovala brata Kurtović, ki sta bila takoj po uboju prepejlana v preiskovalni zapor.

Končno sodbo bo izrekel Okrožno sodišče v Ljubljani.

Kronika tega tedna

● V teh dneh na Zuleriji v Kranju kopljejo temelje za gradnjo nove kinematografske dvorane. Začetek del se je zaradi spreminjanja urbanističnih zasnov za ta del mesta nekoliko zakasnil. Dvorana bo imela 600 sedežev, celotni predračun pa znaša 90 milijonov dinarjev.

● Občinski ljudski odbor Jesenice sklepa na današnji seji (23. oktobra) o ustanovitvi stanovanjskih skupnosti Plavž, Podmežaklja, Sava, Javornik-Koroška Bela, Hrušica in Blejska Dobrava. Zbori volivcev na teh območjih so na osnovi odloka Občinskega ljudskega odbora o določitvi območij, za katere se lahko ustanovijo stanovanjske skupnosti, že sprejeli predloge za ustanovitve.

● Preteklo soboto, 17. oktobra, je bilo pri Občinskem ljudskem odboru v Kranju sklenjenih 11 porok. Poročili so se naslednji pari: Silar Vladimir, strojni ključavničar, in Derenčič Vera, trgovska pomočnica; Draksler Janez, sofer, in Zmrzlikar-Blagne Gabrijele, tkalka; Zmrzlikar-Blagne Anton, mizar, in Balazič Ema, delavka; Orehek Janez, kurjač, in Rehberger Antonija, delavka; Stular Anton, delavec, in Hašaj Emilija, delavka; Ješe Alojz, elektromojster, in Rakovec Marija, delavka; Rahne Otmar, skladiščnik, in Končan Lidija, pomožni skladiščnik; Dolenc Franc, mizar, in Poljanec Vera, šivilja; Remic Janez, mizar, in Kurnik Marija, delavka; Bidovec Jože, elektromojster, in Drinovc Franciška, nameščenka; Cerv Florijan, cestni delavec, in Ferle Milka, gospodinja.

● V Zadržnem domu v Zireh urejajo zdaj novo dvorano za razne kulturne prireditve, ki bo ena najmodernejših na Gorenjskem. Imela bo okoli 700 sedežev. Upajo, da bodo z deli končali že do 29. novembra.

● V nedeljo, 25. oktobra, bo v Zireh sestanek vseh čipkaric, ki ga prireja DOM Ljubljana. Pogovorili se bodo o delu in odkupu. — V Zireh je čipkarstvo sploh zelo razvito. Skoraj ni hiše, kjer se s tem ne bi ukvarjali. Čipke prodajajo v Ljubljano (DOM) in v Idrijo.

● Prvi blok naselja, ki ga v Strževem gradi Kranjsko gradbeno podjetje za svoje delavce, je že pod streho. Zdaj zidajo že drugi blok, ki ga bodo tudi že letos dogradili.

● Preteklo soboto, 17. oktobra, so v škofjeških mesnicah začeli prodajati meso po povisani ceni — 350 din. Prejšnje cene so bile 280 in 310 din. Ker pa sta obe mesarski podjetji prikazovali vedno večji deficit zaradi dragega nakupovanja živine, sta predlagali Občinskemu ljudskemu odboru povišanje prodajnih cen.

● V Radovljici so že pričeli asfaltirati novo cestišče, ki bo povezovalo mesto z glavno cesto. V središču Radovljice bo končno dobila svoje mesto tudi nova avtobusna postaja. Ob novem cestišču tudi že kopljejo temelje za dve večji stavbi. V eni bo dobila svoje prostore pošta, v drugi pa elektrarna Zirovnica s svojimi uradi.

● Na oddelku za splošne zadeve pri ObLO Jesenice smo zvedeli, da se je v času od 12. do 19. oktobra rodilo na Jesenicah 10 dečkov in 6 deklic, skupno 16 otrok. V istem času je bilo na Jesenicah 6 porok, umrli pa sta v tem času 2 ženski in 4 moški.

● Na Jesenicah so pričeli z gradnjo novega letnega igralnega bazena za novo osmetleto v velikosti 50x25 metrov.

● Gradnja Zdravstvenega doma v Zeleznikih dobro napreduje. Gradnja je prvo nadstropje. Prebivalci so zanj doslej prispevali že okoli 5000 prostovoljnih delovnih ur v vrednosti 5 milijonov dinarjev.

Delavska univerza v Škofji Loki zaorala prve brazde

Iz razgovora z upravnikom DU Škofja Loka Andrejem Česnom

Delavska univerza v Škofji Loki je začela s delom 1. septembra letos. Nekatere podrobnosti o delu te novo ustanovljene ustanove nam je posredoval upravnik delavske univerze, Andrej Česen.

»V tem mesecu smo organizirali 16-dnevni pripravljalni tečaj za srednje kmetijsko šolo. Tečaja se je udeležilo 23 kandidatov, ki so ob koncu opravili izpite. Nadalje smo imeli tečaj za doseg kvalifikacije v kovinarski stroki; tega se je udeležilo 25 ljudi iz tovarne »Motor«. V načrtu imamo še tečaj za pomočnike računovodij, ki bo v republiškem merilu, v novembru pa 4-dnevni tečaj za obratovne knjigovodje.«

»Kakšno zanimanje za delo Delavske univerze kažejo podjetja v občini?«

»Prav dobro,« je poudaril tov. Česen. »Posebno razumevanje kaže občinski ljudski odbor, ki mimo moralne podpore, z dotacijami finančno podpira to ustanovo. Enako velja tudi za delavski svet tovarne Motor, ki je delavski univerzi prispeval pol milijona dinarjev.«

»Kakšen je program dela točke Delavske univerze?«

»Program dela naše ustanove začenjamo družbeno, politično in ekonomsko vzgojo, dalje strokovno izpopolnjevanje delavcev z različnimi tečaji in splošno oziroma poljudna izobraževanja. Cilj Delavske univerze v Škofji Loki ima namen nuditi širšim slojem — predvsem tistim ljudem, ki nimajo ustreznih izobrazbe — čimveč znanja. Tako bodo začeli s delom večerna gimnazija, in večerne osemletke za starejše ljudi. To pa še ni vse. V načrtu imamo tudi ustanovitev izobraževalnega centra za lesno industrijo Slovenije, ki ga bodo financirala podjetja s sredstvi za kadre. S prvim januarjem pa bo začel s delom v okviru Delavske univerze v Škofji Loki strojni oddelek tehniške srednje šole, ki bo upravno deloval pod vodstvom STŠ Ljubljana. Ta oddelek bodo lahko obiskovali kandidati s kvalifikacijo v kovinski stroki in s starostjo nad 18 let. Za kandidate bo organiziran tudi pripravljalni tečaj, s katerim bomo preizkusili sposobnost in zanimanje ljudi.«

»Ste zadovoljni s prostori, ki so na razpolago vaši ustanovi?«

»Imamo dve sodobni učilnici v domu ZB, ki pa ne zadoščata. Mi-

sliti bo treba na gradnjo novega kulturnega doma na vrtu škofje-loškega dijaškega doma.

Novi vajeniški dom z 240 posteljami pa bi zgradili na Trati. Tako bomo imeli na Trati vajeniški dom lesno industrijske stroke, ki bo zajel vse učence te stroke iz Slovenije.«

»Kako gledate kot član Sveta za šolstvo na sedanjo škofješko gimnazijo in kakšne so njene perspektive?«

»Škofješka gimnazija s svojimi oddelki nima prave perspektive in se bo morala, kot kaže, umakniti srednji tehniški šoli. Pri sedanjem stanju in s tolikšnim številom učencev bi morda služila le kot eksperimentalna šola za vso Slovenijo.

ODDELEK ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH NA KOR. BELI

Vodstvo osnovne šole na Kor.ški Beli je predlagalo Svetu za varstvo Občinskega ljudskega odbora Jesenice ustanovitev oddelka za izobraževanje odraslih. O tem na današnji seji razpravlja in sklepa Občinski ljudski odbor Jesenice.

Z ustanovitvijo večernega oddelka bo omogočeno prebivalcem Koroške Bele, Zirovnice in okoliških vasi dopolnilno šolanje v bližini njihovega bivališča. Kandidatov je že dovolj. Solanje na oddelku bo razdeljeno na dva tečaja po šest mesecev, od katerih vsak obsega dva razreda pouka na šoli. Pri vpisu imajo prednost zaposleni kandidati.

Na sedanji stopnji kulturno prosvetne dejavnosti, ko posvečamo obilo skrbi delavskim univerzam in njihovim programom, se javlja vprašanje, ki je za razvoj vseh ljudskih izobraževalnih ustanov hudo pomembno, namreč vprašanje javnega knjižničarstva. Brali smo že vrsto poročil o ustanovitvi prvih delavskih univerz in o njihovem delovnem načrtu. Nikjer pa nismo zasledili besede o tem, v kakšnem odnosu naj bi bila knjižnica do univerze. Razumljivo je, da v času, ko si prizadevamo za čim večje sodelovanje vseh ljudskih prosvetnih ustanov, javne knjižnice ne morejo ostati izven splošnega izobraževalnega gibanja. Odpirajo se vprašanje povezave in sodelovanja knjižnice z delavsko univerzo. Pri tem seveda ne mislimo na strokovne knjižnice po podjetjih, uradih in ustanovah, ker imajo svojo določeno, navadno precej omejeno nalogo, ampak računamo na splošne javne knjižnice, kakor so ljudske in študijske.

Stanje našega ljudskega knjižničarstva ni preveč zadovoljivo. Po glavnih mestih in močnejših industrijskih središčih imamo nekaj večjih, dobro urejenih in precej obiskovanih občinskih knjižnic. Te prejemajo od ljudski odborov razmeroma dobre stalne dotacije. Zato lahko svoj knjižni sklad proti dopolnjujejo z novimi knjigami. Drugače pa je s knjižnicami na podeželju. Nobena knjižnica ne more živeti, če ne dobiva protih novih knjig. Ravno to pa manjka večini podeželskih knjižnic. Neznatne vsote, ki jih posamezni ljudski odbori dajejo, tega vprašanja ne morejo rešiti. Zato se prenekatere vaše knjižnice vse preveč spreminjajo v skladišča nezanimivih, nesodobnih knjig pri roki.

Med njimi prevladujejo izobraževalni vsebini, ki se hoče oborožiti s solidnim znanjem za uspešnejše opravljanje svojega poklica in družbenega dela. Zato je povsem razumljivo, da mora študijska knjižnica v primerjavi z ljudsko knjižnico zmerom računati z nekoliko ožjim krogom obiskovalcev. Med njimi prevladujejo izobraževalni vsebini, ki se hoče oborožiti s solidnim znanjem za uspešnejše opravljanje svojega poklica in družbenega dela. Zato je povsem razumljivo, da mora študijska knjižnica v primerjavi z ljudsko knjižnico zmerom računati z nekoliko ožjim krogom obiskovalcev. Med njimi prevladujejo izobraževalni vsebini, ki se hoče oborožiti s solidnim znanjem za uspešnejše opravljanje svojega poklica in družbenega dela. Zato je povsem razumljivo, da mora študijska knjižnica v primerjavi z ljudsko knjižnico zmerom računati z nekoliko ožjim krogom obiskovalcev.

Ljudsko izobraževanje bo uspešno šele tedaj, ko bo razpolagalo z zadostnim številom velikih knjižnic, in to takih knjižnic, ki bodo ustrezale potrebam svojega okoliša tako po številu knjig kakor tudi po vsebini, ki jo obravnavajo. V tesnem sodelovanju in ponekod morda celo v sestavi knjižnice z univerzo bi se knjižnice vsekakor še najhitreje iznebile sedanjega mrtvila in bi ob delavski univerzi mogle postati ognjišče izobraževalnega dela.

Glede na to, da naj bi knjižnice služile predvsem izobraževalnim ciljem, bi bilo treba misliti na njih delno reorganizacijo. Na to potrebo je opozoril tudi letošnji kongres Zveze društev bibliotekarjev Jugoslavije meseca maja v Beogradu. Vse občinske in okrajne ljudske knjižnice bi morale prejemati vse slovenske knjižne novosti, po potrebi pa tudi nekaj najpomembnejših iz srbohrvatskega in tujih jezikov. Tako bi se njihov knjižni sklad redno dopolnjeval, knjige bi bile zmerom sveže, med bralci bi nastalo živo zanimanje za knjige in knjižnica bi zaživela pravo življenje. Nadalje bi jih bilo treba oskrbeti z vsemi potrebnimi učnimi pripomočki, strokovnimi in poljudnoznanstvenimi knjigami, pa tudi z revijami in časopisi. Prav tako v njih ne bi smele manjkati enciklopedije, slovarji, bibliografije, pravopis in drugi pripomočki. Razume se, da ne morejo pogrešati tudi knjig, ki v znanstveni ali leposlovni obliki obravnavajo napredni svetovni nazor delovnega človeka. Razen tega pa knjižnica, ki ne bi sproti dobivala najnovejših del iz leposlovja, ne bi bila privlačna. Zato morajo knjižnice imeti dovolj leposlovnih del, zlasti takih, ki človeka etično, moralno in estetsko plemenitijo. V mestih, kjer imamo poleg osrednje ljudske knjižnice tudi še študijsko knjižnico, tam naj bi ljudska knjižnica nudila v glavnem knjige za zabavo in razvedrilo, medtem ko naj bi za knjige za strokovno in znanstveno izobraževanje ter za posolski študij skrbela predvsem študijska knjižnica.

Izobraževanje ljudstva je skrb vse naše družbe. Zato je treba pri ustanavljanju delavskih univerz misliti tudi na povezavo s knjižnicami, knjižnicam pa omogočiti trdno materialno osnovo in čimprej izdati zakon o knjižnicah. Tak zakon bi pospešil utrjevanje materialne podlage s tem, da bi ljudski odbori z rednimi in zadostnimi krediti prevzeli skrb v svoje redne proračune. Z izdajo takega zakona pa ne bi bilo ustrezno samo velikim nalogam knjižnice v okviru ljudskega izobraževanja, ampak bi tudi slovenska knjiga lahko zaživela novo dobo svojega razcveta in se globlje zasedla v vrste našega delovnega človeka.

Stanko Bune

Za naše knjižne police

Knjižni darovi založbe LIPA v Kopru

V zadnjih letih pred okupacijo Primorske in tudi nekaj let pod Italijani je primorsko ljudstvo v velikem številu segalo po knjigah, ki so jih izdajale slovenske založbe v Gorici. V skoraj desetletnem obstoju založbe LIPA v Kopru, moremo z veseljem ugotoviti podoben pojav. Polovica izdaj te založbe gre med Primorce.

Ta mesec je založba poslala na knjižni trg kar štiri nove knjige.

Z zbirko 36 novel sodobnega italijanskega pisatelja Alberta Moravija, ki ga že poznamo po romanu »Rimljanek«, je založba začela svojo letno knjižno zbirko Koper 1959. Teh 36 rimskih slik nam kaže »večno mesto« z druge strani, kakor bi ga poznavali ob zgovornosti njegovih ciceronov. Tu so zbrane podobe povojnega rimskega človeka ubojnih četrti velikega mesta, ljudi revščine in zapuščenosti, ljudi raznih čudi in navad, ki si iščejo košček vsakdanjega kruha. Knjiga ima naslov »Rimske zgodbe«.

Mladim bralcem sta namenjeni naslednji knjigi. Češki pisatelj, ki piše pod imenom Jan Severin, nam opisuje zgodbo o zakladu ilirskih gusarjev, ki se »godi« v dobi znamenitega cesarja Dioklecijana. Ta je okoli leta 300 po n. št. postavil v Splitu svojo znamenito palačo. Mladi bralci, ki poznajo Dalmacijo iz letovanj in taborjenj, bodo z veseljem prebrali to izmišljeno zgodbo iz zgodovine prednikov v Dalmaciji.

Druga povest ameriškega pisatelja Jean Lee Latham »Šrečno, kapitan Bowditch« se prav tako godi na morju, in sicer v času, ko so se Amerikanci v znamenitih vojnah za neodvisnost otresli angleškega jarma. Nathaniel Bowditch je brodaril na tedanjih ladjah, ki niso imele ustreznih navigacijskih priprav za plovo in vztrajno raziskoval navigacijska navodila. Pri tem je dosegel tolikšne uspehe, da mu je bila leta 1802 podeljena diploma A. M. (Master of arts) Harwardske univerze.

Četrta knjiga je zbirka Frana Erjavca znamenitih »Živalskih podob«. S to knjigo je napravila založba za naš knjižni trg koristno delo, saj močno pogrešamo Erjavčeve znamenite podobe iz narave. Urednici sta oskrbeli woode in opombe, pozabili pa sta na kazalo. (Kazalo pogrešamo tudi pri »Rimskih zgodbah«).

Naj na koncu tega poročila opozorimo naše bralce še na Prešernovo »Sonetni venec«, ki bo izšel prav tako v zbirki Koper 1959. Knjiga bo izšla v opremi Mihe Maleša po bibliofilski izdaji iz leta 1937, toda v novi in bogatejši opremi z novimi vodi.

Knjižnice in delavsko izobraževanje

Knjižnice ob delavskih univerzah - ognjišče izobraževalnega dela

Na sedanji stopnji kulturno prosvetne dejavnosti, ko posvečamo obilo skrbi delavskim univerzam in njihovim programom, se javlja vprašanje, ki je za razvoj vseh ljudskih izobraževalnih ustanov hudo pomembno, namreč vprašanje javnega knjižničarstva. Brali smo že vrsto poročil o ustanovitvi prvih delavskih univerz in o njihovem delovnem načrtu. Nikjer pa nismo zasledili besede o tem, v kakšnem odnosu naj bi bila knjižnica do univerze. Razumljivo je, da v času, ko si prizadevamo za čim večje sodelovanje vseh ljudskih prosvetnih ustanov, javne knjižnice ne morejo ostati izven splošnega izobraževalnega gibanja. Odpirajo se vprašanje povezave in sodelovanja knjižnice z delavsko univerzo. Pri tem seveda ne mislimo na strokovne knjižnice po podjetjih, uradih in ustanovah, ker imajo svojo določeno, navadno precej omejeno nalogo, ampak računamo na splošne javne knjižnice, kakor so ljudske in študijske.

Stanje našega ljudskega knjižničarstva ni preveč zadovoljivo. Po glavnih mestih in močnejših industrijskih središčih imamo nekaj večjih, dobro urejenih in precej obiskovanih občinskih knjižnic. Te prejemajo od ljudski odborov razmeroma dobre stalne dotacije. Zato lahko svoj knjižni sklad proti dopolnjujejo z novimi knjigami. Drugače pa je s knjižnicami na podeželju. Nobena knjižnica ne more živeti, če ne dobiva protih novih knjig. Ravno to pa manjka večini podeželskih knjižnic. Neznatne vsote, ki jih posamezni ljudski odbori dajejo, tega vprašanja ne morejo rešiti. Zato se prenekatere vaše knjižnice vse preveč spreminjajo v skladišča nezanimivih, nesodobnih knjig pri roki.

Med njimi prevladujejo izobraževalni vsebini, ki se hoče oborožiti s solidnim znanjem za uspešnejše opravljanje svojega poklica in družbenega dela. Zato je povsem razumljivo, da mora študijska knjižnica v primerjavi z ljudsko knjižnico zmerom računati z nekoliko ožjim krogom obiskovalcev. Med njimi prevladujejo izobraževalni vsebini, ki se hoče oborožiti s solidnim znanjem za uspešnejše opravljanje svojega poklica in družbenega dela. Zato je povsem razumljivo, da mora študijska knjižnica v primerjavi z ljudsko knjižnico zmerom računati z nekoliko ožjim krogom obiskovalcev.

Z RAZSTAVE V MESTNEM MUZEJU V KRANJU

»PEČA NA SLOVENSKEM«

V Mestnem muzeju v Kranju so v nedeljo, 18. t. m. odprli razstavo »Peča na Slovenskem«. Razstava, ki jo je pripravil Etnografski muzej iz Ljubljane, prikazuje lepo število primerov tega našega najstarejšega ženskega pokrivala.

Glede na ornamentalni vezeniški stil in tehnike vezanja je gradivo urejeno po tipih, ki so se izoblikovali v posameznih slovenskih pokrajinah. Prikazani so tudi načini zavezovanja, ki so se od 15. stol. dalje bolj ali manj spreminjali. Razstavljeno gradivo poživljajo znanstvene dokumentacije v sliki in besedi.

UČITELJI — BODOČI GLEDALIŠKI DELAVCI

Med seminarji, ki jih vsako leto prirejajo kulturne ustanove v Ljubljani, je bil prvi med letošnjimi namenjen slušateljem učiteljskih. Zbralo se je 33 goincev vseh izven ljubljanskih učiteljskih, ki se posebej zanimajo za dramatiko. Poslušali so predavanja o mladinskih igrah skupin, o repertoarju, scenografiji in pripravljanju proslav, razen tega pa so obiskali tudi lutkovno gledališče in prisostvovali vjam v Mestnem gledališču. Zanimanje za dramsko umetnost med bodočimi učitelji vse bolj raste, zato so na večini učiteljskih vključili gledališke predmete v redni učni program.

Z zbiranjem originalnih del lahko spremljamo ustvarjalni proces že skoraj od prvega začetka. S proučevanjem strukturalne karakteristike in psihične osnove tega svojvrstnega izražanja lahko bolje spoznamo izvor in razvoj partizanske pesmi kot rezultat revolucionarnih stremeljenj najširših plasti našega naroda. S tem lahko pri sodobnikih vzbudimo zavest o specifičnih svojstvih našega narodnega glasbenega izraza in vplivamo na ustvarjalno moč naših umetnikov. Na ta način bomo samo obogatili naše umetniško izražanje in teorijo.

Radoslav Hrovatin pravi, da je treba sistematsko proučevanje partizanskih pesmi brez odlašanja organizirati v čim širšem krogu sodelavcev in ga vključiti v odgovarjajoče znanstvene zavode. Treba je uporabiti vsa dela, ki so kakorkoli v zvezi z revolucionarnimi stremeljenji našega naroda v preteklosti in sedanjosti. Na ta način bo to raziskovanje lahko odigralo veliko vlogo kot zavestni usmerjevalec v bogatejši naš kulturo s posebnostmi našega ljudskega izražanja, s čimer bo doprineslo tudi k splošni zakladnici ljudskega ustvarjanja. Priredil: A. T.

V torek, 20. oktobra zvečer je kranjska kulturna kronika zabeležila pomemben dogodek: začetek gledališke sezone Prešernovega gledališča z uprizoritvijo komedije B. Nušića »Žalostni ostali«. To je bila hkrati tudi jubilejna predstava, s katero je igrali kolektiv gledališča počastil dolgoletna igralna prizadevanja Božene Igličeve in Ada Klavara. — Torkova slavnostna predstava — premiera bo v petek — je zabeležila nadpovprečno dober obisk. — Morda je to obet, da bo kranjsko občinstvo v prihodnje delu Prešernovega gledališča bolj naklonjeno? — Sama uprizoritev je zapustila pri gledalcih dokaj dobre vtise. Delo je režiral Ado Klavara, sceno pa je zamislil inscenator PG Saša Kump. — Ocen o uprizoritvi bomo posredovali prihodnji petek. Na sliki: prizor iz III. dej.

Partizanska narodna pesem kot predmet znanosti

Na VI. kongresu Zveze folkloristov Jugoslavije, ki je bil od 14. do 17. septembra na Bledu, so letos prvič obravnavali tudi odraz narodnoosvobodilne borbe v folklori jugoslovanskih narodov. Tej temi je bil posvečen ves drugi dan kongresa. Od šestnajstih referatov omenimo v tem sestavku izvajanje slovenskega muzikologa Radoslava Hrovatina o problemu originalnega zapisovanja slovenskih partizanskih pesmi.

Naši javni delavci vidijo v partizanski pesmi predvsem njeno socialno funkcijo, nekateri avtorji pa celo hočejo dokazovati, da so mnoge partizanske pesmi estetsko manj vredne zaradi svoje enostavnosti. Zato poskušajo, da bi jih v novih izdajah oplemenitili z različnimi novimi predelavami, ki včasih kažejo tendenco umetniške harmonizacije in šablonske uniformiranosti.

Vzroki za take tendence lahko delno spoznamo že v nastanku, razvoju in tradiciji slovenske partizanske pesmi, ki se je na začetku svojega razvoja naslanjala na stare revolucionarne pesmi in na domače narodne in popularne pesmi. Sele od leta 1943 dalje so za-

čele nastajati tudi nove umetniške pesmi, ki so jih ustvarjali pesniki in kompozitorji kot strokovnjaki na osnovi zapadnoevropske glasbe.

V povojnih strokovnih reprodukcijah in publikacijah so prevladovala nove umetniške in stare revolucionarne partizanske pesmi, medtem ko so domače narodne partizanske pesmi stopale vse bolj v ozadje.

Ko so to ugotovili, so se našli strokovnjaki takoj začeli zanimati za domače partizanske narodne pesmi, toda predvsem za tiste z zgoraj omenjenimi tendencami, ki izhajajo od enostavne zanesenosti v zapadnoevropsko glasbo in njeno teorijo.

Zaradi tega so nekatere naše narodne partizanske pesmi izgubljale svoje karakteristike v melodiji, tonalnosti, večglasju, posebnosti pa v ritmu, in so dobivale vse preveč enostaven izgled. Tak nepravilen in površen odnos do domačih partizanskih pesmi je podoben odnosu mnogih naših glasbenih strokovnjakov do narodne pesmi sploh. Zaradi tega ugotavlja Radoslav Hrovatin v svojem referatu, da morajo stremeljenja za ohranitev originalnosti domačih narodnih partizanskih pesmi pomeniti mnogo več kot samo strokovnjakovo težnjo za konservacijo originalnih dokumentov NOB.

Gre za problem proučevanja in zbiranja našega narodnega glasbenega izraza nasploh, in sicer s tem ciljem, da se z ljudskimi posebnostmi obogati naša socialistična kultura in splošno ljudsko izražanje. — K izpolnjevanju teh nalog mora precejšen del naporov dati predvsem etnomuzikološka znanost.

V prihodnosti še bolje

Izobraževanje odraslih se je v zadnjih dveh letih tudi v je-seniški občini močno razmahnilo. Leta 1957 je bil za pospeševanje te dejavnosti ustanovljen izobraževalni center pri občinskem Svetu »Svoboda«. Center se je v tisti sezoni uspešno uveljavil. Predavanja in tečaje, ki jih je prirejal v raznih krajih občine, je obiskalo več kot 10.000 ljudi. To število je lani naraslo na 21.000, kar dokazuje, da potrebe po znanju vedno naraščajo. Tudi odgovori na anketo ob koncu preteklega sezone dokazujejo, da se ljudje še želijo izobraževati na tak način.

S 1. januarjem letos je skrb za izobraževanje odraslih prešla v okvir Občinskega ljudskega odbora, pri katerem je bil ustanovljen referat za izobraževanje odraslih. Vendar se tudi ta oblika ni pokazala kot najbolj primerna. Interesi skladnega razvoja z vseh področij našega družbenega življenja narekujejo ustanovitev Delavske univerze kot zavoda s samostojnim finansiranjem tudi na Jesenicah. Ta zavod naj bi usmeril svoje delo na družbeno-ekonomsko, strokovno in poljudno-znanstveno izobraževanje delovnih ljudi ter se sčasoma razvil v osrednjo izobraževalno ustanovo v občini, ki bo hkrati pomembna tribuna za obravnavanje vseh aktualnih družbenih vprašanj.

O tem je razpravil Svet za šolstvo ObLo Jesenice in sklenil predlagati obema zboroma Občinskega ljudskega odbora ustanovitev Delavske univerze. O tem oba zbora Občinskega ljudskega odbora Jesenice razpravljata danes, 23. oktobra.

STOJA splošna nevarnost

Število prometnih nesreč nezadržno narašča - Vprežna vozila, mopedisti in kolesarji - kamen spotike prometu - Prometna vzgoja mnogo obeta

Petek, 16. oktobra — črni dan, ki si je v izpitni kroniki prometnega referata TNZ Kranj prav gotovo priobrazil častno mesto. Komunikacije tega dne bi se — če bi ga sestavili burke — glasile približno takole:

»V boju s prometnimi znaki in cestno-prometnimi predpisi, s strojezanstvom in praktično vožnjo, je 16. oktobra obležalo na izpitnem polju 18 bojevnikov-optimistov, ki so se nadejali, da bodo navzlic šepavemu znanju opravili voziški izpit za motorna vozila. Iz obroča vprašanj sta se prebili le dve ženski, ki sta bili za svojo hrabro marljivost in znanje odlikovani s knjižico »Voziško dovoljenje«.

so vse prometne nesreče iz leta 1958 terjale 19 milijonov din. Zanimiva utegne biti tudi časovna razdelitev nesreč. Največ nesreč so zabeležile nedelje (40 od skupnega števila), dalje sobote (39) in ponedeljki (32 prometnih nesreč). — Razdelitev na ure pa kaže naslednjo sliko: največ prometnih nesreč se primeri med 14. in 16. uro, nekaj manj med 16. in 18. uro. Najbolj kritični meseci so avgust s 85 nesrečami, nato september s 60 nesrečami itd.

Kadarkoli govorimo o nesrečah, se vselej vprašamo po vzrokih, ki so se nesreče zakrivili. Naj govori prometna kronika prvega polletja: 39 nesreč je povzročila prenapetost voznika, 24 nesreč nepravilno prehitjevanje

no nespodbudno vprašanje.

Odgovor na to vprašanje najzgovorneje posreduje stenski zemljevid prometnih nesreč na TNZ Kranj. — Zaznamovanih mest, kjer so se primerile prometne nesreče, je toliko, da tvorijo zlasti na cesti Kranj—Jesenice neprekinjeno vrsto. Največ nesreč beležijo kraji: Kranj, Jesenice, Tržič in nekatere »črne točke«, kot pravijo temu prometni organi, križišča na Jeprci, pa v Naklem, dalje odcep ceste proti Tržiču, ki je zavoljo poledice zlasti nevaren pozimi itd. Tehnično zelo slaba in zato nevarna sta zlasti odseka tranzitne ceste Bistrica—Podbrezje—Posavec in odsek Moste—Zirovnica.

Narajajočo stisko, ki tare naš promet, bi bilo moč vsaj delno omiliti, kot meni tovariš Kelih, z nekaterimi odločnimi ukrepi v zvezi z vprežnimi vozili in kolesarji (v kranjskem okraju je okoli 50.000 koles), ki se poslužujejo tudi tranzitne ceste Kranj—Jesenice. Vsekakor bi kazalo prve in druge izločiti iz cestnega prometa na tranzitni cesti. Ta problem je zlasti občuten na cesti, ki vodi skozi Kranj in ki že sama spriči živahnega motornega prometa povzroča ozko grlo.

To potrjujejo tudi naslednje številke: 3. junija letos, med 6. in 20. uro, je peljalo skozi Kranj skupno 7313 vozil, od tega 3580 kolesarjev, 38 amopedistov, 297 vprežnih vozil, 667 motornih koles, 1136 osebnih avtomobilov, 319 avtobusov in 297 tovornjakov. Število je bilo še višje dne 4. avgusta, ko je peljalo skozi Kranj 10.224 vozil. Zlasti živahen je promet v poletnih mesecih, ko je obisk tujih gostov še posebno močan. Do konca septembra letos je koristilo cesti I. reda Kranj—Jesenice 43 tisoč 953 inozemskih motornih vozil.

KOT GOBE PO DEŽJU

Tako namreč raste število novih voznikov motornih vozil. Samo letos se je prijavilo k voziškemu izpitu 1587 kandidatov, od tega jih 600 voziškega izpita ni opravil. Prav gotovo si nameravajo mnogi od njih v bližnji prihodnosti nabaviti lastna motorna vozila. Kaj ni to še eno opozorilo, da naraščajoči pohod motorizacije ni iz trte zvita resnica.

Kar zadeva znanje kandidatov na izpitu, je tovariš Kelih poudaril, da kandidati dokaj slabo obvladajo vozila pri vožnji. In še to: izpitna komisija ima občutek, da nekateri predavatelji na tečajih AMD ne znajo pravilno posredovati svojega znanja tečajnikom, ali pa sami ne obvladajo predpisane tvarine.

Seveda ne kaže kar vprek hvaliti znanja kandidačev na izpitu. Mnogi izpite podcenjujejo in prepuščajo svoje odgovore pred izpitno komisijo zgolj srečnemu naključju. Le-to pa je silno nezanesljivo, kajti vzporedno z naraščajočim prometom so zaostreni tudi ocenjevalni kriteriji izpitne komisije.

MOTORIZACIJA NA POHODU

Spričo nezadržnega porasta števila motornih vozil (vseh motornih vozil v okraju je 4142, letos registriranih pa 928) in neustreznega cest. omrežja, ki zlasti na nekaterih odsekih le stežka zmaguje živahen promet, se nujno obeta porast prometnih nesreč. To pa je tudi najtežavnejši problem, ki tare naše prometne organe.

Najbolj bolečo točko cestnega omrežja v kranjskem okraju predstavlja tranzitna cesta Kranj—Jesenice. Neustrezna širina cestišča, mnogi nepregledni ovinki, nepravilno nagnjene cestne ploskve na ovinkih in ne nazadnje vprežna vozila, mopedisti in kolesarji, ki s svojo nediscipliniranostjo močno ovirajo nagel motorni promet, so ugotovitve, ki povzročajo največ skrbi. In kako bo čez leto, dve? Vsekakor sil-

Vprežna vozila na Jelenovem klancu v Kranju pogosto povzročajo situacije, kakršno kaže naša slika. Nagel motorni promet je docela onemogočen

DRUŽINSKI POMENKI

Delo in uspehi Društva žena v Škofji Loki

Namenili smo se, da tokrat osvetlimo najvažnejše probleme in dosedanje delo ter izluščimo glavne naloge Društva žena v Škofji Loki. — Sklenili smo torej, da poizvemo, kolikšno skrb posvečajo ženam v tem delu Gorenjske.

Največji dosedanj uspeh tega društva je prav gotovo v tem, da je poskrbelo za zaslužek socialno ogroženih žena. Le-te so se lahko zaposlile v proizvodnji čipk za izvozno podjetje Dom. V čipkarsko dejavnost je bilo vključenih 300 žena in so letno zaslužile okrog 7 milijonov dinarjev. Prav tako je Društvo žena poskrbelo za izdelovanje cenene otroške konfekcije, predpasnikov, trikotaže in tako dalje. Žene, ki so to delale, so bile tako preskrbljene, družinam pa je bilo s tem tudi pomagano. V letošnjem letu je Društvo žena v okviru Gospodinskega biroja, ki biva v novo preurejenem lokalu v zgornjem delu mesta, pripravilo škofojloškim gospodinjam še posebno veselje. Odprli so servisno pralnico. Povedali so nam, da so tudi tu kot povsod drugje, sprva gospodinje z nezaupanjem gledale na to novo pridobitev. Kmalu pa so se prepričale, da je bilo njihovo nezaupanje odveč, in sedaj potrebe po uslugah iz dneva v dan rastejo. Povedati moramo še to, da imajo v istem poslopiju kjer je pralnica, tudi likalnice. Problemov, ki otežujejo delo v drugih pralnicah, kot odvajanje ne docela posušenega perila, tu ni. Pred poslopjem, kjer imajo svoje prostore, je veliko dvorišče. V lepem vremenu lahko to perilo popolnoma posušijo, ob slabem vremenu, zlasti pozimi, pa jim bo za to služila dvoetažna podstreha.

Društvo žena je pripravljalo gospodinske, šiviljske in čiparske tečaje. Preko zime bodo s tečaji nadaljevali, saj je za te pri škofojloških ženah in dekletih veliko zanimanje. Gospodinski tečaji so v primernih prostorih na osemletki v Škofji Loki, kadar so le-ti prazni.

SACHER SIR

25 dkg skute, 6 dkg surovega masla, 2 rumenjaka, 3 sardele, pol čebule, 1 žlička olja, 1 žlička gorčice, sol, poper, paprika. Penasto umešano surovo maslo, pretlačeno skuto in pretlačeno v trdo kuhano rumenjaka. Dodamo na drobno zrezane sardele, na kocke zrezano čebulo, osolimo, popramo in dodamo še papriko. Z maso napolnimo primerne majhne posodice in jih prevremo na steklen ali porcelanast krožnik. Lahko pa jih tudi oblikujemo kar na krožniku. Okrasimo jih s peteršiljem, sesekljanim beljakom, pa tudi s sardelnimi fileti. Zraven serviramo opečene rezine kruha.

Potem je beseda nanasla na vzgojo. V zvezi s tem je tovariš Kelih povedal, da pripravljajo prometni organi skupno s Tajništvom za šolstvo OLO Kranj učbenik »Sola in ceste«, ki bo služil učiteljem kot pomagalo pri pouku o prometni vzgoji. Vsekakor pa si prometni organi mnogo obetajo od prometne vzgoje, namenjene mladini. Tu pa še vedno niso izčrpane vse možnosti. Idealna zamisel, ki bi jo bilo moč uresničiti tudi v Kranju, je ustanovitev »pionirskega avtodroma« po zgledu Ljubljane in Beograda, ki sta dosegla pri prometni vzgoji mladine velike uspehe. Po mnenju prometnih organov bi bila kranjska in druga podjetja tej zamisli naklonjena in bi jo nedvomno tudi materialno podprla. Vsekakor pa bi kazalo, da bi AMD proučila možnosti, ki govore v prid ustanovitvi avtodroma. To misel naj dopolni slika, ki prikazuje lične avtomobilčke ljubljanskih pionirjev.

Prenekatera ugotovitev iz razgovora je ostala neizgovorjena, vendar naj to pot zadošča. Nedvomno pa velja naslednje: prometno kroniko bodo prometne nesreče premenile vse dotle, dokler se vsi koristniki naših cest ne bodo neosebno zavzeli za varen promet.

S. S.

Redni pouk gospodinjstva so na pobudo Društva žena uvedli že leta 1957.

Velik obisk so vedno zabeležila zdravstvena predavanja o raku, kontracepciji itd. Tudi tako imenovana predavanja »Sola za starše« so imela obilo poslušalcev.

Članice Društva žena so vključene v raznih organizacijah — pri tabornikih, Rdečem križu, Partizanu, šolskih odborih itd. — Pretekli teden so v Škofji Loki na plenumu Občinskega odbora SZDL govorili o ustanovitvi treh stanovanjskih skupnosti, je pokazala, da so se odločili predvsem za mlečne restavracije, menze, otroška zavetišča in igrišča, servise delavnice, trgovine itd. Društvo žena je že sedaj sklenilo, da bo v vseh teh ustanovah v okviru stanovanjske skupnosti pomagalo po svojih najboljših močeh.

M. F.

Praktično pomivanje posode je ob uporabi detergenta (zvrhano žlico na 5 litrov tople vode) in z gumijastimi rokavicami. Praktično je tudi zato, ker posodo potem, ko jo oplaknete s čisto vodo, pustite, da se odteče in posuši — ne da bi jo brisali. Na njej se ne bodo poznale posušene kapljice. — Priporočljivo je, da se obrišemo takoj. Pomivanje s pralnimi praški je sicer nekoliko dražje, vendar nam prihrani čiščenje pomivalne skledice, ker sproti veže in raztaplja maščobo iz umazane posode.

Lijak je zamašen? Poskusite najprej z vročo vodo, v katero ste zmešale pest detergenta in jo zlijte v lijak. Če se je zamašil zaradi maslnih ostankov od pomij, bo ta postopek takoj odpravil nevšečnost.

Skarje slabo režejo? Obrežite z njimi vrat steklenice — pa boste presenečeni nad uspehom.

Predali se včasih ne odpirajo dobro. Priporočamo vam, da namažete les, po katerem tečejo, z raztopino parafina in bencina.

Nega obutve

Prav tako kot obleka zahteva tudi obutev pravilno nego. Čevlji se ohranijo najbolje, če jih redno menjavamo. Pravilno je, da čevlji osnaženi počivajo na kopitih vsaj 1 dan in jih obujemo vsak drugi dan. Če nimamo dveh parov čevljev za menjavanje, jih zvečer osnažimo in čez noč natakemo na kopita. Če teh nimamo, natlačimo vanje časopisni papir.

Pri snazenju najprej odstranimo blato in prah, nato pa še staro pasto. Zelo blatne čevlje osnažimo z vlažno krpo, ki usnjo manj škoduje kot drgnjenje s krtačo. Čevlje nato dobro zbrišemo in tenko namažemo s pasto. Predebelo mazanje usnjo škoduje in čevlje tudi težje ličimo. Nato vzamemo mehko krtačo in ličimo tako, da se krtača komaj dotika čevlja. Usnje se začne kmalu svetiti. Čevlje

nato obrišemo še z zametno ali volneno krpo, kar blesk še poveča.

Semiš čevlje najprej okrtamo, da odstranimo prah. Nato odstranimo s finim steklenim papirjem madeže in osvežimo oguljena mesta. Končno jim še osvežimo barvo s praškom iste barve in skrtamo.

Lakaste čevlje lepo osnažimo z mlekom, prav tako tudi usnjene pastelnih barv, ker mleko odstrani madeže. Nato jih namažemo z belo pasto in ličimo dalje kot je opisano zgoraj.

Športne in smučarske čevlje napolnimo s časopisnim papirjem, ki ga večkrat menjamo, če so čevlji premočeni. Čevlji se morajo sušiti počasi in nikdar ne na soncu ali pri peči. Sevlažne čevlje namažemo z mastjo, da se maščoba vleže v usnje. Suhemu usnju je maščoba prav tako škodljiva kot vročina. Zato suhe športne čevlje malo ovlažimo, preden jih namažemo.

Kot pri vseh stvarih velja tudi za čevlje, da hitro popravilo prihrani velik strošek. Zato ne odlašajmo s popravilom, zlasti ne pri cenenih čevljih, ker jih pozneje skoraj ni vredno popravljati. In tudi zunanji videz človeka v pošvedrahih čevljih ni ravno najlepši.

JEDILNIK

KOSILO

Zelenjavna juha s praženim zdrobom. (Razno zelenjavo, gobice, 15 dg pšeničnega zdroba in rumenjaka.)

V masti praži na rezance zrezano: čebulo, korenje, peteršilj, zeleno, por, zeljni storček, nekaj strokov fižola. Ko je že zrumenelo, zalij z zajemalko juhe, prideni na masti opranih gobic ter duši do mehkega. — Pšenični zdrob praži posebej, da dobi nekoliko rumenkasto barvo. Zmečkani zelenjavi doli potrebne juhe, dodaj prepraženi zdrob, juha naj vre še deset minut. Po okusu jo osoli, preden jo daš na mizo, ji prideni raztepeni rumenjaki. Namesto zdroba lahko zakuhaš ovsene kosmiče.

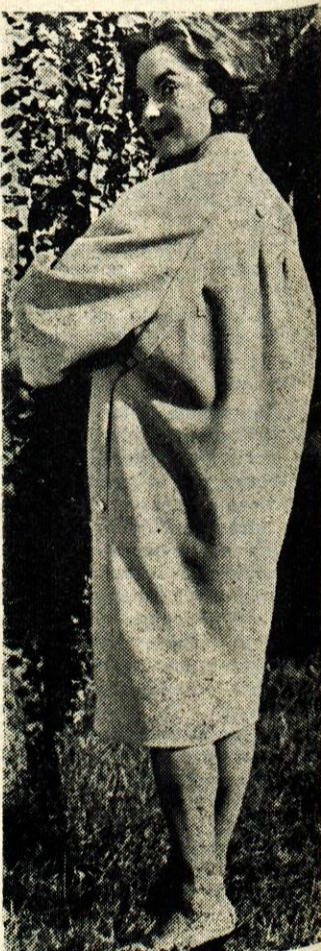
Krompir v pikantni omaki. (Potrebuješ krompir, prežganje, kisle kumarice, osminko litra kisle smetane, paradižnik, na kocke zrezano kuhano svinjino — 2 do 3 žlice.)

Skuhaj krompir, ga olup in zreži na tanke rezine. Naredi prežganje iz masla ali masti, moke, čebule. Ko zarumeni, zalij z juho ali z vodo. Prideni krompir, zrezane kisle kumarice, smetano in kuhano zrezano svinjino. Omako lahko malo okisaš, prideni ji lahko malo paradižnika, gorčico in preden jo serviraš, jo potrosi s sesekljanim drobnjakom. Serviramo k mesnim pudingom, posebno dobra je z govedino.

Domači prijatelj. (28 dkg sladkorja, 4 jajca, 21 dkg mehke bele moke, 2 zdrobljena klinčka, 1 čajno žličko cimeta, 14 dkg grobo narezanih lešnikov-orehov, 14 dkg rozin in narezanih fig, drobno narezano limonino lupino, čajno žličko pecilnega praška.)

Sladkor in jajca stepaj nekaj časa, da se speni. Potem dodaj s pecilnim praškom zmešano moko, lešnike, dišave. Vse skupaj še malo stepi, da bo gladka masa, ki jo daj v omaščeno obliko na primer za srnin hrbet. Peci v srednje vroči pečici in šele hladno reži v tanke rezine. Lahko hladno pecivo obliješ s čokoladnim oblivom.

MODA

Eleganten svetei plašč za jesen, spredaj preprosto krojen, zato pa je na hrbtno stran bolj bogato nabran. Rokavi so široki, krojeni kimono in se demostrijski. V stranskih širih so šopi

Težki milijoni za nogometaše

Ko je francoski športni list »L'Equipe« razpisal nogometno prvenstvo za »Evropski cup«, praktično sodeluje danes v tem tekmovanju vsa Evropa, razen Sovjetske zveze in Albanije.

Jugoslavija je ena prvih držav, ki se je vključila v to tekmovanje. Prvi naš predstavnik je bil beograjski Partizan leta 1955. Naš drugi in tretji predstavnik je bila Crvena zvezda, četrti pa zagrebški Dinamo. Letos bo spet jugoslo-

napadu samo po enega domačina. V moštvo »Reala« je to Gento, v »Barceloni« pa Tehada. V Spaniji trošijo težke milijone za kupovanje najboljših igralcev iz inozemstva. Zadnji dve sezoni je »Real« nastopil z napadom v naslednji postavi: Kopa — Rial — Di Stefano — Puskas — Gento (na sliki). Rial in Gento sta vredna na španjskem trgu 40 milijonov dinarjev. Kopa je vreden 140 milijonov dinarjev, Di Stefano 100

Velo polje - jugoslovanski zimsko - športni center?

Za prehodni memorial »Darinke Kumer«

Pred nedavnim je komisija za telesno kulturo pri Zveznem izvršnem svetu v Beogradu potrdila in v ta namen določila 450 milijonov dinarjev za zgraditev zimsko-športnega centra v Jugoslaviji. Sestavljena je bila 5-članska komisija, ki si je ogledala smučišča zimsko športnega centra. Nobeno že znano smučarsko središče (Kopaonik, Sar planina in Velo polje) jih ni popolnoma zadovoljilo, zato se niso zedinili, katero bi bilo primernejše.

Pobuda imenovane komisije je v Sloveniji takoj našla odziv. Strokovnjaki pri Smučarski zvezi Slovenije menijo, da bi v Sloveniji prišlo edino v poštevek Velo polje, ki izpolnjuje vse prirodne pogoje zimsko športnega centra. Enakega mnenja so tudi športni funkcionarji, predstavniki planincev in člani OLO Kranj.

Zima v tem visokogorskem svetu vlada skoraj pol leta. Tereni okoli dolinice so idealni za smuk in veleslalom in ustrezajo mednarodnim pravilom tekmovanja. — V dolini in na obronkih so tereni za teke, kakršne si želimo — razgiban svet nam nudi številne komunicirane tekaške prog. O skakalnicah samo tole: povsod, kjer je dovolj strmine, jih lahko zgrade. Manjkajo samo dostop in bivališča. Morda je največji problem na Velem polju ravno dostop. Lega doline je tik pod Triglavom. Tu bi morali kombinirati cesto z žičnico. Zavoljo vremenskih prilik, ki vladajo v tem delu, bi bilo nujno misliti na solidnejše objekte — hotel ali gorske kočice za turiste in smučarje. Seveda je to stvar daljnje prihodnosti.

Skakalec Gorjanc se je te dni mudil v Kranju in nam na kratko orisal zamisel ing. Bloudka: »Dve skakalnici 50 in 80-me-

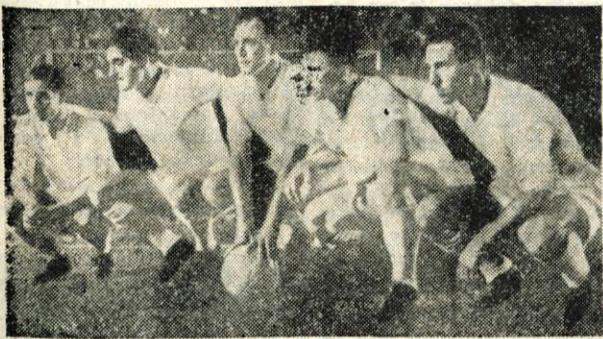
trsko, za kateri je teren že določen. Prvo že gradijo in smo porabili že okoli 90.000 din. Te kaške proge v dolini ne bodo zahtevale investicij. Progi za smuk in veleslalom bi bili dolgi okoli 3 km. Za prevoz smučarjev sta potrebni dve žičnici v različnih smereh. Dostop na Velo polje je možen iz več smeri. Preko Pokljuke, Rudnega polja ali skozi Voje in nato z žičnico in naposled skozi Krmo.

Trenutno stanje je naslednje: komisija za telesno kulturo še ni dala svojega privoilenja za gradnjo zimskega športnega centra na Velem polju, zato je

razumljivo, da še niso izdelani načrti za objekte, proge in žičnice. Kot smo že v eni prejšnjih številkih poročali, vodita delo pri ureditvi skakalnice na Velem polju Gorjanc in Grmek. Delo pod njunim vodstvom uspešno napreduje. Delajo na ureditvi 50 m skakalnice, ki jo je projektiral ing. Bloudek v sklopu bodočega zimsko-športnega centra. Doskok je že urejen, potrebno bo še okoli 100 tisoč dinarjev za ureditev naleta in odskočnega pomola.

Smučarski center je nujno potreben; zgradili naj bi ga tam, kjer so dani vsi turistični in športni pogoji. M. S.

Na Gorenjskem se že nekaj časa marljivo pripravljajo na okrajno tekmovanje Partizana v pionirskem mnogoboju za prehodni memorial »Darinke Kumer«. V teh dneh so v društvih izbirne tekme za udeležbe najboljših vrst pionirjev in pionirk na tej pomembni okrajni pionirski prireditvi. Kraj in čas bo zveza naknadno določila. — Tekmovanje za prehodni memorial »Darinke Kumer« je okrajna zveza vnesla v svoj redni program z namenom, da vsako leto ob obletnici tragične smrti znane pionirske vodnice iz Kranja počasti njen spomin. Na tekmovanju bo nastopilo okoli 300 udeležencev. —an

vanske barve tretjič zastopala beograjska Crvena zvezda.

Stirikrat zaporedoma je osvojil naslov prvaka »Evropski cup« madridski »Real«. V prvem finalu je »Real« v Parizu 13. junija 1955 premagal francoski »Reims« s 4:3. Leto dni kasneje, 30. maja v Madridu je bila poražena »Fiorentina« z 2:0. Tretji finale je bil odigran ob priložnosti svetovne razstave v Bruxellesu 28. maja 1958. »Real« je v podaljški tekme premagal prvaka Italije »Milan« s 3:2. Letos pa je »Real« ponovno premagal »Reims« iz Francije z 2:0.

Dva predstavnika Španije v letošnjem tekmovanju »Evropskega čupa« imata v svojem

milijonov, a »teža« ruskas znana okoli 70 milijonov dinarjev.

Letoš je »Real« zamenjal svoj napad. Kopa je bil odpuščen, Rial pa postavljen za rezervno. To je vodstvo »Reala« napravilo zaradi tega, da odstopi mesto v napadalni petorki dvema Brazilcem.

Didi, najboljša zveza sveta, je stal 160 milijonov, a desno krilo Canario, naslednik Garrinche, 70 milijonov dinarjev. Torej znaša vrednost današnjega napada madridskega »Reala« blizu 450 milijonov dinarjev.

V tem je vsa skrivnost štirikratnega »Realovega« uspeha v tekmovanju za »Evropski cup«.

Rekviziti in vaditelji glavna ovira

Da bi poživili športno življenje v Selški dolini, je preteklo nedeljo Gorenjska nogometna podzveza priredila v Železnikih propagandni nastop nogometnih ekip Partizana iz Škofje Loke in Planike iz Kranja. Ob tej priložnosti smo obiskali predsednika tamkajšnjega društva Partizan Franca Pegama, da nam pove, kaj meni o življenju športnikov v Železnikih.

Takole je začel: »V našem društvu, ki združuje okoli 120 aktivnih članov, se največ ukvarjamo z nogometom in atletiko. V zimskem času pa je pri nas smučanje šport številka ena. Zato imamo vse pogoje, saj so smučarski tereni na Sorški planini za nas in druge smučarje prav ugodni. V načrtu imamo 40-metrsko skakalnico. Telovadnica še ne pomeni vsega, če nima potrebnega telovadnega orodja za sistematsko vadbo. Tega nam precej primanjkuje. Enako velja tudi za športne rekvizite in opremo tekmovalcev, saj dotacija občine 50.000 dinarjev zadostuje le za najnujnejše potrebe.

Naslednji problem v našem društvu so vaditelji. Precej je mladih, ki bi z veseljem obiskovali vadbene ure, pa nimamo primernih vaditeljev. In dalje: naši člani se udeležujejo le tistih tekmovanj, ki jih organizira Okrajna zveza Partizan za Gorenjsko, medtem ko se rednih tekmovanj podzvez ne moremo udeležiti zaradi pomanjkanja finančnih sredstev,« je zaključil predsednik društva.

Res je, športnike v Železnikih tarejo prenekatere težave. V tem

NEZANIMIVO NADALJEVANJE

Minula nedelja je bila s kvalitativnimi prireditvami v okviru nogometnega prvenstva Gorenjske zelo skromna, saj sta bili na sporedu le dve tekmi IV. kola. Srečali so se Svoboda in drugo moštvo Triglava ter Tržič in Bohinj.

Izidi: Svoboda : Triglav II 5:2; Tržič : Bohinj 15:1; Partizan (SL) : Planika 1:0. Po popolnem VI. kolu vodi na tabeli še vedno Planika z 9 točkami pred Partizanom (SL),

kraju so dani vsi pogoji, posebno če pomislimo, da je v industriji in drugih gospodarskih dejavnosti te občine zaposlenih preko 1100 ljudi. Med njimi je največ mladine in odraslih, ki bi se radi ukvarjali s športom. Nogometno igrišče na koncu Železnikov pravzaprav sameva. Prav gotovo bi med mladino v Železnikih postala priljubljena tudi kakšna druga športna panoga. Veliko je možnosti, samo izkoristiti jih je treba in prilagoditi razmeram ter potrebam kraja. M. Ž.

Tržičem in Svobodo 7, Mladostjo, Prešernom in Jesenicami 6, Partizanom (N) 4, Triglavom II 2 in Bohinjem brez točke. I. V.

PLANIKA — SINDIKALNI PRVAK KRANJA

V okviru finalnega srečanja letošnjega sindikalnega prvenstva Kranja v nogometu je v ponedeljek popoldne »Planika« premagala »Iskro« z rezultatom 2:1 (0:0).

Dolžnost športnega zdravnika opravlja v Kranju že 6 let sedanjí upravnik Zdravstvene doma dr. Ivan Cof. Na nekaj vprašanj, kako je organizirana zdravstvena dejurna služba na športnih prireditvah, nam je z veseljem odgovoril:

»Osnova današnjih športnih ambulant, ki jih imamo v sedanjih obliki na Gorenjskem, izvira iz leta 1948. Takrat so bili prvi pregledi športnikov, ki so šli na vsesokolski zlet v Prago. Pozneje je bilo to predpisano in končno je izšel zakon, ki pravi, da je ena osnovnih nalog zdravstvenega doma, da ima preventivno službo na vseh športnih prireditvah. Tako imamo na Gorenjskem v vseh krajih, kjer so zdravstveni domovi, organizirano športno ambulanto (Tržič, Skofja Loka, Radovljica, Bled, Jesenice in Kranj).

»Kakšno je stanje z zdravstveno službo v Kranju?

»V Kranju imamo športno ambulanto z zdravnikom že od leta 1952. Še boljše ima to organizirano športno društvo Triglav, ki ima svojega zdravnika in v večini njegovih klubov so zdravstveni delavci člani odbora.

»Na katerih športnih prireditvah sodeluje športna ambulanta?

»Najboljša povezava, kar se tiče zdravstvenih pregledov je z nogometaši, judoisti, plavalci, z ostalimi manj. To predvsem zato, ker nas pravčasno ne obveščajo, ne dajejo nam razporedov tekmovanj ali pa enostavno molčijo.

»Koliko športnikov je bilo letos pregledanih in kdaj ste bili najbolj zaposleni?

»Letošnji jesenski pregledi so nam dali naslednje rezultate: od 436 pregledanih je bilo 7 nesposobnih za športno udeleževanje. To velja za kranjsko občino.

»Koliko zdravnikov je vključenih v športne organizacije?

»Od kranjskih zdravnikov, kot mi je znano, so štirje: dr. Bajželj, dr. Mejakova, dr. Bežek in jaz.

»In kje so športniki zavarovani?

»Vsi so po večini zavarovani kolektivno pri DOZ v Ljubljani za določeno vsoto.

»Ali je sedanje stanje zdravstvene zaštite športnikov zadovoljivo in kaj menite, kje bi bilo moč to zaščitno izboljšati?

»Trenutno je potrebno le potrdilo, da je nekdo »zdrav« pred tekmovanjem; to pomeni, da lahko trenira brez zdravniškega pregleda, kar je velika napaka. Potrebna je naslednja sprememba: s treningom lahko prične samo tisti, ki je sposoben in pregledan pri odgovornem zdravniku. Drugo: društva naj bi bila dolžna dostaviti čas treningov in tekmovanj športni ambulant. To deloma uveljavljajo pri SD Triglav. Tretje: vsak klub naj bi imel v od-

boru svojega zdravstvenega delavca društvo pa stalnega zdravnika. — In še ena pereča točka v zdravstveni službi na športnih prireditvah. To je kontrola sanitarnih naprav, prostorov in končno pregled mladine, ko se odloči za eno ali drugo športno panogo.

»Vaš letošnji dogodek na športni prireditvi?

»Nič takega ni, kar bi bilo vredno omembe. Morda tole: pregled zagrebških plavalcev na letošnjem državnem prvenstvu v Kranju. Plavalce sem moral pregledati tik pred tekmo.

»Katera športna panoga in športnik sta vas letos navdušila?

»Vsekakor kranjski plavalci, zlasti : Koemur in brata Brinovec.

PO PETEM KOLU ROKOMETNE LIGE MLADOST TRETJA

Peto kolo republiške rokometne lige, ki je bilo odigrano preteklo nedeljo, ni prineslo večjih presenečenj. Kranjska Mladost je sicer slavila izdatno zmago nad Ajdovščino, vendar prikazana igra ne obeta nič dobrega v prihodnje.

Rezultati 5. kola Kovinar : Rudar 12:21 (5:10), Mladost : Ajdovščina 27:18 (13:12), Krim : Branik 16:16 (10:7), Svoboda : Slovan 19:13 (5:7) in Odred : Koper 31:16 (13:5).

Lestvica po petem kolu:

Rudar	5	4	0	1	94:69	8
Odred	5	4	0	1	112:89	8
Mladost	5	3	1	1	111:98	7
Slovan	5	3	0	2	83:83	6
Krim	5	2	1	2	79:80	5
Branik	5	2	1	2	89:91	5
Svoboda	5	1	1	3	85:90	3
Ajdovščina	5	1	1	3	88:96	3
Koper	5	1	1	3	89:110	3
Kovina	5	1	0	3	89:115	2

REPUBLIŠKA ROKOMETNA LIGA ZA ŽENSKO MLADOST SE VEDNO BREZ TOČKE

Po nedeljskem porazu z vodečim Slovanom so ostale rokometniške

Mladosti še vedno brez točke. Vendar kaže prav zadnji poraz, da se ekipa popravlja in da ji bo uspelo z vestnim delom in marljivo vadbo izgubljeno nadoknaditi.

Lestvica je naslednja:

Slovan	4	3	1	0	46:28	7
Svoboda	3	3	0	0	24:13	6
Drava	5	3	0	2	37:28	6
Piran	4	1	1	2	20:28	3
Koper	4	1	0	3	28:38	2
Mladost	4	0	0	4	23:43	0

PRVENSTVO GORENJSKE V ROKOMETU VISOKI ZMAGI VODEČIH

V 5. kolu prvenstva Gorenjske v rokometu sta Storžič in Tržič dosegla že pet zaporednih zmag. Tako sta brez izgubljene točke na lestvici daleč pred ostalimi. Njun dvoboj, ki bo v nedeljo na Golniku, pa bo odločil, kdo bo jesenski prvak. Ker Krize nimajo svojega igrišča, so odigrali tekmo s Savo kot domačini v Tržiču. Duplje so na domačem igrišču presenetljivo setno premagale tretjo ekipo Mladosti in se povzpelle z zadnjega na 6. mesto.

Rezultati 5. kola: Storžič : Iskra 20:11, Tržič : Mladost II 30:14, Krize : Sava 19:23, Duplje : Mladost III 13:11.

ROMAN
II. del
71

VIGILNCI

Mimi
Malenšek
Konič

razbeljen drog.« Tipal je po rami, kakor bi ji hotel pokazati že davno znano brazgotino, ki se mu je globoko zajedla v ramo. »Veš, kako je bilo takrat? Bolelo je, potem je peklo in ko je bolelo tako zelo, da bi bil najraje zatulil, je odleglo. Razumeš? Nič ni nehalo, še zmeraj je bolelo, toda jaz nisem več čutil. Zaradi Aleša je bilo najhuje takrat, ko sem zvedel, da bodo tujci prišli v zgornji vigenc. Potem se je utrgalo in zdaj ne boli več.

»Bog se te usmilil!« je presunjena vzdihnila Ana. — Hkrati ji je odleglo: samo da nisi zblaznel! Ko mu je nato prigovarjala, naj gre z njo v hišo, se je vdal, vstal je, zasul ogle s pepelom in zaprl vigenc.

Po tisti noči je še večkrat opazila, da se je ponoči ukradel iz postelje. Navadila se je tega, ni je več vznemirjalo, da sam poseđa pri ognjišču in strmoli v ogenj. Celo razumela ga je. Hodil je v svoj stari vigenc, kakor bi hodil vasovat k dekletu, skoro kot bi se sramoval svoje ljubezni. Morebiti se je poslavljajal od njega. Vigenci so bili vse, kar je v resnici ljubil. In pri tem je bil tako izmučen, da bolečine več čutil ni.

Nekajkrat si je Ana dejala, da bi morala o tem spregovoriti s sinom, pa se ni mogla odločiti. Bilo ji je, kakor bi se sramovala zase in da Dominika. Hudo bi ga zadelo, če bi kdo zvedel za te njegove nočne poti. Razen tega se je bala vznemirjati Vido. Mlada žena je bila tako občutljiva, zdaj, ko je pričakovala prvega otroka, in še zmeraj je tičal v njej strah pred Dominikom. Redko sta spregovorila in kadar sta, tedaj samo tisto, kar je bilo potrebno. Dominik bo polagoma prebodel, ali pa ga bo vzelo. Ana je motno slutila, da tiči bolezen globoko v njem in da si tega niti sam noče priznati.

Ko se je začel sneg taliti, ji je prvokrat potožil, da ga mučijo srčni krči. Zdaj Ana ni odnehala in Pavle ga je peljal k zdravniku. Dominik je nekaj dni jemal zdravila, potem je pustil stekleničko nedotaknjeno na polki pri oknu. Ana ga ni mogla prisiliti, da bi jemal zdravila. — Včasih ga je videla, kako je obstal sredi hoje, si pritisnil roko na levo stran in hlipaje šel po sapo. Potožil ji ni nikoli več.

Potem je prišla svečanova odjuga. Veter je tulil nad strehami in loputal z oknicami, od streh se je odcejala snežnica. Ana je tožila zaradi bolečin v križu, revmatizem jo je mučil. Ponoči se je nemirno obračala na postelji in vsak večer slišala Dominika, kako se je po prstih iztihtapil iz spalnice. Vrnil se je čez uro ali dve, legel in se delal, kot da spokojno spi. Ana ni več silila vanj z vprašanji.

Odjuga se je polegla in nekega večera je začel naletavati moker sneg. Ana, ki ni več čutila bolečin, je spokojno zaspala. Spala je tako trdno, da ni slišala Dominika, kdaj je vstal in šel ven. Zbudil jo je ropot nakovanih cokel na dvorišču; kovači so prihajali na delo. Kmalu potem je zašumela voda v loputah in prva kladiva so udarila. Odgovorila jim je Španova fužina in kladi so bil ves trg poln nabijanja. Ana je vstala in ko je pogledala na možovo posteljo, se je ustrašila. Tako dolgo ni nikoli posedal v vigencu, ni maral, da bi ga videli kovači. — Z utripajočim srcem je segla po obleki. Med napravljanjem se je mirila: morebiti je že vstal in ga ona ni čula. Kljub temu je zaskrbljeno šla v prtiličje in ko je videla vrata vigenca odprta, je vedela, da je tam. Stekla je po mokrem snegu in kakor okamenela obstala na pragu.

»Kaj hočeš?«
»Nič. Bolan si. V posteljo pojdi.«
»Pusti me,« je odvrnil in sedel nazaj.
Ana je molče stala ob njem in potrpežljivo čakala, da se bo dvignil. Toda on je vlekel cigareto in vsakokrat, ko mu je zažarela v ustih, je Ana prestrašeno opazovala njegovo blede, razdejani obraz. Dolgo sta tako molčala. Končno se je Dominik nejevoljno obrnil k njej:
»Pojdi ti in leži! Ne skrbi zame. Morebiti misliš, da se mi je zmešalo?«
— Blazen je! — je presunilo Ano in obšla jo je bojazan pred njim, kakor da stoji zraven mrliča. — »Pojdi noter!« je zaprosila.
»Saj sem rekel, da me pusti. Ne morem spati. Zakaj me ne pustiš v miru? Vsaj ta kot mi pusti! Komu sem napoti?«
Ana je trenutek oklevala, potem se je sklonila k njemu in previdno vprašala:
»Ali te muči?«
»Aleš? Ne, nič več me ne muči.« Pritisnil je na vzvod in priložiti prgišče oglja na žerjavico. Živi zublji so planili k sajasti steni. »Ana!« je rekel počasi, kakor bi mu bilo težko povedati, kar se je namenil. »Ali veš, da bolečina premine, kadar je najhujša? Nekoč mi je padel na ramo

„Kamen varuje pred kugo“

Na Brdaču, nad slikovitim mestom Novigrad, stoji kamniti spomenik, ki je s klinom zabiti v kamenita tla in za katerega nihče ne ve, kdo ga je postavil. Menijo, da izhaja še iz Srednjega veka, ko je v teh krajih razsajala kuga. Mislili so, da kuga ne bi prišla v tak kraj, pred katerim stoji tak kamen. Navadno so v kamen zabili železni klin, kar je simbolično pomenilo pribijanje kuge v kamen. Sledovi klina se še sedaj vidijo na kamnu.

JUGOSLOVANSKE ŽELEZARNE IN METALURŠKA PODJETJA NA ZAGREBSKEM VELESEJMU

Na letošnjem Zagrebškem velesejmu so imele jugoslovanske železarne in metalurška podjetja svoj skupni razstavi prostor. Razstavljalo je 9 podjetij, ker se je letos družini metalurgov priključila še Železarna Nikšić. Razstavni prostor je meril okoli 420 kvadratnih metrov. Razstavljene izdelke so pripeljali na sedmih železniških vagonih in enajstih kamionih.

Največja alpinistična nesreča v nepalskem področju Himalaje

Dve članici ženske odprave sta našli smrt v snežnem viharju

Nepaljsko zunanje ministrstvo je sporočilo, da sta se znani svetovni alpinisti Francozinja Claude Cogan in Belgijka Claudine van der Stratten smrtno ponesrečili pri vzponu na himalajski vrh Čo Ju. Hkrati sta izginila tudi dva Šerpasa, ki sta ju spremljala. Znani alpinisti sta umrli v višini 7000 metrov, to je zelo blizu vrha Čo Ju, Močan vihar ju je zajel skupaj z njunimi vodiči na poslednji etapi pred vrhom Čo Ju, visokim 8143 metrov. Claude Cogan je vodila žensko alpinistično ekspedicijo, v kateri so bile žene iz Belgije, Velike Britanije, Francije, Švice in Indije. Indijske članice so hčerke Tensinga, ki je osvojil Mount Everest skupaj z Edmundom Hilarijem. Šivilja iz Nice, Claude Cogan je ob priliki neke alpinistične nesreče izgubila svojega moža — planinca. Sama je bila svetovna alpinistična rekorderka med ženami.

Že v začetku je odprava našla težave. Nekemu Šerpasu je zmrznila roka. Drugega pa je zasul snežni plaz. Dve alpinistki so odnesli v šotor zaradi višinske bolezni, medtem

ko so ostale članice nadaljevale svojo pot. Odprava je zapustila Katmandu 21. avgusta in prispela v Namče Bazar, najbližji center Čo Ju, 5. septembra. Svoje prvo taborišče so že

Članice odprave, slikane sredi avgusta v Parizu, tik pred odhodom na usoden vzpon na Himalajo. — Tretja od leve je vodja odprave 40-letna Claude Cogan, prva z desne pa 26-letna Claudine van der Stratten. Obe sta izgubili življenje v snežnem metežu pod vrhom Čo Ju

INTERPLANETARNE POSTAJE kot začetek kozmičnih poletov

Sovjetski znanstvenik za astronautiko A. Šternfeld je dal izjavo za tisk, v kateri je opisal, kako si zamišlja prve korake v vesolju preko interplanetarnih postaj. Take postaje, podobne tisti, ki je prvič v zgodovini poletela okrog Meseca, toda mnogo večje, bodo opravljale stalne polete v vesolje, tako da bodo na določen čas vedno zelo blizu Zemlje.

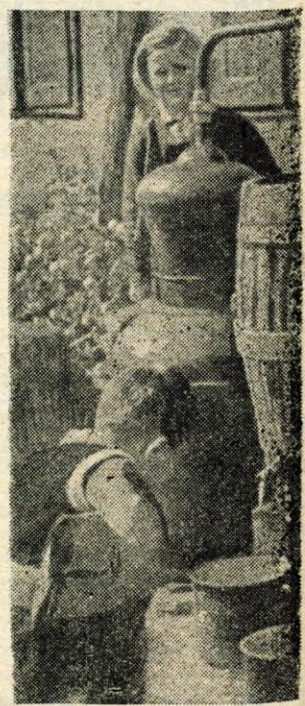
Ta umetna nebesna telesa bodo služila, po besedah Šternfelda, kot prva vez med našim planetom in Mesecem. Če bo raketa dosegla takšno postajo ali ladjo — ki bo krožila po svojem krogu — bodo astronauti prestopili na to ladjo in na nji nadaljevali pot. Ko se bodo približali Mesecu, se bodo potniki ponovno vkrcali v svojo raketo, ki jih bo privedla do Meseca, kjer se bodo izkrcali.

Na interplanetarni postaji se bodo astronauti v enem letu 13 do 14-krat približali Mesecu, ki se bo vsakokrat nahajal v drugačni fazi. Vsaka dva tedna se bodo astronauti lahko spuščali z interplanetarne postaje na Zemljo. V istem času bodo z Zemlje poslali na postajo razen hrane tudi ves potreben material.

Šternfeld meni, da bi bila interplanetarna ladja najboljša, če bi se premikala v krogu na višini nekaj tisoč kilometrov od

površine Meseca. V tem primeru bi imela relativno majhno brzino, pa tudi Mesec bi bilo lažje doseči.

Medtem ko bi bil polet okrog Meseca samo enkrat v dveh mesecih, bi v istem času vesoljska postaja obšla Zemljo petkrat. Kroženje take vesoljske ladje bi se lahko usmerjalo s pomočjo majhnega raketnega motorja, stokrat slabšega od motorja sodobnih reaktivnih letal. Popolnoma mogoče je, pravi znanstvenik Šternfeld, da se bodo rakete na avtomatski interplanetarni postaji brez posadke, namenjene v velike daljave, oskrbovale z gorivom brez človeške pomoči.

Po nekaterih krajih pri nas je običaj, da žganje kuhajo kar na prostem. Tudi v Poljanah je tako. Učenci se mimogrede ustavljajo ob kotlu in »strokovno« ugotavljajo, koliko ga bo. Vsi pa vedo, da otroci ne smejo piti žganja in kaditi cigaret, sicer bi nič več ne rasli...

MLADA RAST

Kako lepo raste

Tik za šolo v Poljanah je bil silen živčav. Bilo je med odmorom in otroci so se igrali, skakali... Osvežujoč jutranji zrak je kar vabil na igrišče.

Toda tekati in skakati so smeli samo do njive. Tam raste pšenica. Ne smejo je teptati. Tako pravijo sami pionirji, kajti pšenica je njihova. Oni so jo posejali. Vsak dan jo ocenjujejo, kako raste, in jo primerjajo z žiti na sosednjih njivah.

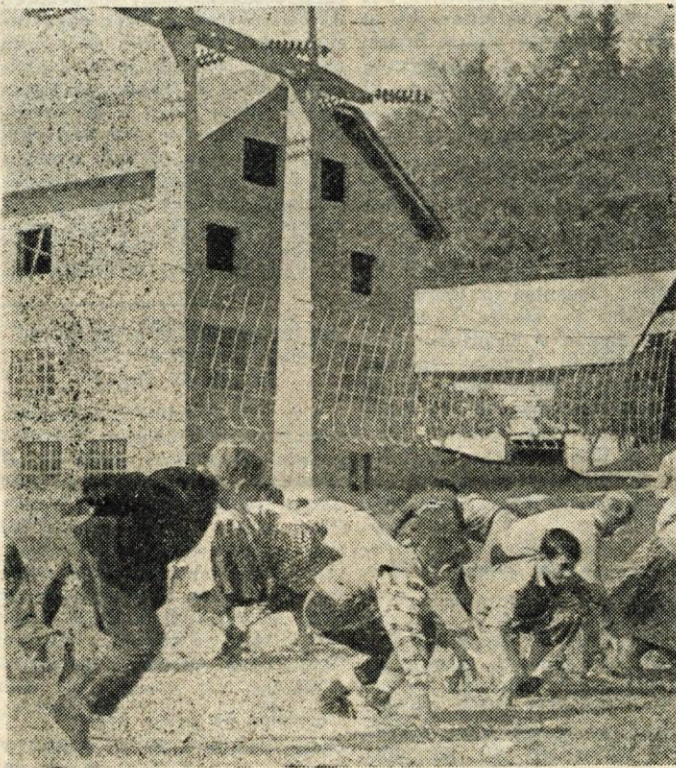
Ko je učitelj povedal, da je to njiva pionirske obdelovalne zadruge, smo vprašali mlade zadrugnike, kako jim gre.

»Dobro! Glejte, kako lepo raste!« so povedali. Nato so pripovedovali o obdelovanju in o načrtih. Toda več smo zvedeli pri upravniku Gabrijelu Zemlju.

Letos spomladi so ustanovili to zadrugo. Kar vsi pionirji so hoteli biti člani. Končno so se sporazumeli, da bodo za sedaj včlanjeni le starejši — od 5. razreda naprej. Tako ima zadruga 35 članov. Seveda, kadar je treba zgrabiti za delo, pomagajo vsi.

»Kaj ste pridelali letos?«

»Krompir. Na 25 arih smo ga pridelali 3000 kilogramov. Prodali smo ga. Sedaj smo posejali žito.«

»Kakšni so vaši načrti za prihodnje?«

»Sedaj se pripravljamo na občni zbor. Tam bomo sprejeli nadaljnji načrt. Treba pa je

med pionirji tudi gospodarjenja. Seznanjeni morajo biti, koliko so prejeli za krompir, koliko so oddali za gnojilo, za seme, za oranje itd. O tem smo še premalo govorili, ker tudi računi s Kmetijsko zadrugo niso bili urejeni.«

Zaželeli smo jim še mnogo uspeha.

Kamela - lepotica

Kazahska bajka

Nekoč je bila kamela lepotica. Imela je čudovite rogove in dolg, košat rep.

Pa je prišla k reki, da bi se napila vode. Vendar ni bila toliko žejna, marveč je hotela samo sebe občudovati v vodni gladini.

»Pritekel je jelen in ji dejal: »Oh, kako si lep! Jaz pa sem prava spakala!«

»Je že tako,« je malomarno odgovorila kamela.

»Draga moja, danes moram v goste. Prosim te, daj mi svoje prekrasne rogove, daj mi jih samo za današnji večer,« je poprosil jelen.

Kamela mu je dala rogove.

Konj je bil tiste čase grd in brez repa. Pritekel je do kamela in jo prosil, naj mu posodi svoj svilen rep. Kamela mu je posodila rep.

In tekli so dnevi in tedni. Kamela je čakala, kdaj ji bo jelen vrnil rogove in konj rep.

Ko je nekega dne kamela opomnila jelena, naj ji vrne rogove, ji je odgovoril:

»Vrnil ti bom rogove, ko ti bo rep zrasel do zemlje.«

In konj ji je rekel:

»Vrnil ti bom rep, ko ti bodo zrasli rogov.«

Od tedaj se kamela vedno, kadar pije vodo, obrača in oprežuje, če ji bosta dolžnika vrnila rogove in rep.

ne postavile sredi septembra na višini 5790 metrov in pričele z osvajanjem vrha, ki se je končalo s smrtjo dveh hrabrih članic odprave. Menijo, da so se ponesrečili med 1. in 9. oktobrom, ko je besnel močan vihar in je hitrost vetra znašala 160 kilometrov na uro. To je doslej največja alpinistična nesreča v nepalskem področju Himalaje.

Mednarodni bienale poezije

Pred kratkim je bil v Belgiji v Knokke-le-Zoute četrti Mednarodni bienale poezije, na katerem je sodelovalo 300 pesnikov iz 42 držav. »Ljudje pri-

TRAGEDIJA NA GROBU

Na tragičen način je izgubil življenje 4-letni Tonček Javerin iz vasi Laporja pri Slovenski Bistrici. Hiša njegovih staršev se nahaja blizu pokopališča, pa se je deček pogosto tam igral. Usodnega dne je Tončekova mati nenadoma zaslišala krik. Pomislila je na sina in pohitela do pokopališča. Tam je zagledala strašen prizor. Njen ljubljentek je ležal ves v krvi. Težki nagrobni spomenik se je zrušil na otroka in ga zmečkal. Rane so bile smrtonosne. Ta žalostni dogodek je pretresel ljudi v vsem kraju.

PLASTIČNA SNOV — NADOMESTEK ZA KOVINO

Doslej so »sifonske glave« (običajno na steklenicah za sodajno) izdelovali iz kovine. Svetozar Sremac iz Stare Pazove pa je izdelal takšno glavo iz termoplastične snovi, ki bo znatno cenejša in bolj praktična. Plastične snovi so tako dobile še en način praktične uporabe kot nadomestka za drage kovine.

KRIŽANKA ŠT. 28

Vočoravno: 1. novo srebro (zlitina bakra, cinka in niklja), 7. otok na jugu Malajskega polotoka, 8. sibirski reka, 9. ura (ital.), 10. prestolnica evropske države

1	2	3	4	5	6
7					
8			9		
	10	11			
12			13	14	
15			16		
17					

(orig), 12. vodna pregrada, 13. njo, 15. umirilm otroka, da je tiho, 17. pripadniki evropske države.

Navpično: 1. mesto na Finskem (Turku), 2. besedilo opere, 3. kratka na pisemski kuverti, 4. najmanjši delec snovi, 5. eden največjih sedanjih dirigentov, 6. irsko mesto ob Evfratu, 11. slovenski violinski virtuoz, 12. možko ime, 14. enote električnega upora (fon.), 16., 20. in 22. črka abecede.

Ali je Traven psevdonom za predsednika Mehike Lopeza?

Snemanje filma »Mrtvaška ladja« po istoimenskem romanu pisatelja Travena, je dalo povod trditvam o identiteti pisca tega tako branega romana. Na hamburško premiero filma »Mrtvaška ladja« je prišel Mehikanez Hall Croves, ki je dejal, da je zastopnik avtorja. Ker so nekateri menili, da je pisatelj romana predsednik Mehike Adolfo Lopez, se preden so izvedeli, da so njegove sestre prevedle roman na angleški jezik, so novinarji Crovesu zastavili vprašanje, če je ta domneva točna. Croves je smejljivo odgovoril, da tega ne more povsem potrditi. Osebnost, ki se še vedno krije pod psevdonomom Traven, je vendar napotila zapadno-nemškemu filmskem podjetju te- »egrafsko čestitko ob priliki pre-

miere filma. Drugi Travenov roman »Bela roža« bodo posneli na film prihodnje leto.

Ameriški ilustrirani časopis »Life« je 1948. leta ponudil nagrado v znesku 5000 dolarjev osebi, ki bi odkrila identiteto Travena, toda do danes še ni nikomur uspelo to ugotoviti in sprejeti nagrado.

IZMENJAVA TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV MED EVROVIZIJO IN SOVJETSKO ZVEZO

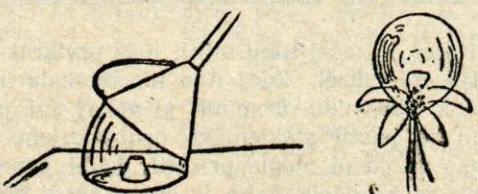
Izmenjava televizijskih programov med državnimi vključeni v mrežo Evrovizije in Sovjetske Zveze bo možna že v prihodnjem letu. Na skupščini Evropske radiotelevizijske unije v Londonu je bilo rečeno, da Evrovizija danes obsega dvanajst evropskih držav, v enem ali dveh letih pa se bo razširila na Finsko, Norveško in Jugoslavijo, mogoče celo na Španijo, Portugalsko in Severno Afriko.

Prav tako je bilo rečeno, da bodo to mrežo lahko razširili tudi na Sovjetsko Zvezo, ko bo dokončala televizijsko zvezo med Moskvo in Varšavo. To bo verjetno že v letu 1960.

PASTERNIKOVA ZGODOVINSKA DRAMA

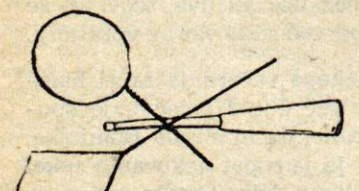
Po izjavah direktorja Švedskega narodnega gledališča Karla Ragnarja Gierowa bo to gledališče prihodnje poletje pripravilo Paternakovo dramo, katere tema je odpravljjanje tlačanstva v Rusiji. Gierow domneva, da bodo to dramo, še preden jo bodo izvajali v Stockholmu, igrali v Sovjetski Zvezi.

UMETNINE z milnimi mehurčki

Milni mehurčki so kaj prijetna zabava, seveda, če imaš pri roki vse priprave. Predvsem je važna milnica. Zanj je potrebno dobro, rumeno pralno milo in nekaj glicerina.

Milo narežeš na prav tanke koščke, ki jih v mlačni vodi raz-

topiš, tako da nastane dokaj gosta tekočina. Če poskusiš delati mehurčke, pa ti koj počijo, moraš dodati še mila. Za konec vlij v milnico še nekaj kapljic glicerina.

Za pihanje mehurčkov je potrebna debela slamnata bilka (v sili tudi dolga makaron), papirnati ustnik za cigare ali majhna lončena pipica ter iz tenke žice narejen

kvadrat in krog, ki ju lahko držiš za ročaj (glej sliko 1).

Pomni: Vse, kar pride z milnim mehurčkom v dotiko, moraš poprej zmočiti z milnico. Če tega ne upoštevaš, ti na vsakem predmetu najljepši mehur počil!

Najprej se vadi s slamico, z ustnikom za cigare in s pipico, da boš zna delati prav lepe, velike mehurje. Pihaj počasi in, ko nehaš pihati, zatisni luknjico s prstom!

Nato lahko začneš z umetnijami. Naredi majhen mehur in ga vrzi v zrak. Nato naredi brž drugega in ujemi prvega na le-tega. Potem vrzi ta dva »dvojčka« v zrak in naredi brž tretji mehurček, tako da nastane nazadnje prava veriga (slika 2).

Vzemi lijak, namoči ga v milnico in pihni vanj velik milni mehur. Povezni nato lijak nad majhen predmet, ki si ga postavil na mokro ploščo (desko ali šipo), pa boš dobil prekrasen steklen zvonec! (Slika 3.)

Isto naredi s cvetlico, le da brez lijaka. Cvetlico pomočiš kajpak prej v milnico. Mehur na cvetlici je posebna krasota! (Slika 4.)